

„Urunk, adj bölcsességet nekünk és egész népünknek, amikor ma fontos döntéseket kell hoznunk országunk és magyar hazánk életében. Add, hogy minél többen fejezzük ki véleményünket a szavazással.”

► Oratio oecumenica – 2. oldal

„Ha egy politikai alakulat képes a zsarolás, lejáratás, zavarkeltés szándékával felhasználni bármilyen gátlástalan, neurotikus, beteg személyt, csak hogy közvetlen célját elérje, akkor nagyon nagy baj van a mi demokráciánkkal.”

► Tempora mutantur – 3. oldal

„Én úgy mondanám: az elmúlt nyolc év az alapozás időszaka volt, s a következő ciklusra vár a továbbépítés. Úttörő munkát kellett végezni, ami nem mindig volt népszerű, nem egyszer érdekeket sértett.”

► Beszélgetés Hafenschér Károlyval, az Országos Egyházi Iroda leköszönt igazgatójával – 4. oldal

Kiadónk a Biblia évében ► 3. oldal
Szívsebész a csendesnapon ► 3. oldal
Aki veszt, az nyer ► 5. oldal
Lutheránus természetbúvárok nyomában ► 7. oldal
Mellékleteink: Útitárs – magyar evangéliumi lap és Híd – evangélikus magazin

Csodás bábozás

VII. országos evangélikus bábverseny a Marczibányi téren

► **Evangelikus egyházunk egyik különleges „újkori” hagyománya az országos bábverseny évenkénti megrendezése. Idén már hetedik alkalommal csillogtathatták meg előadói tehetségüket a többségükben egyházközségek által „fenntartott” csoportok óvodás- és általános iskolás korú tagjai. Bár a március elsejei versenés színlhelye ezúttal is a budapesti Marczibányi Téri Művelődési Központ volt, a fővárost csupán a kelenföldi gyülekezet bábosai képviselték. Idén az együttességeknek a bibliai csodák közül kellett kiválasztaniuk előadásuk témáját.**

► Folytatás a 10. oldalon

Három – egyben

A maga nemében rendkívüli lapszámot tart kezében az olvasó, merthogy nem is egyet, hanem hármat... Az „Egyet fizet – hármat kap” szlogen azonban már csak azért sem állja meg teljesen a helyét, mert költségérzékeny kiadónk döntése alapján az *Evangelikus Élet* tizenkét oldalából engedjük át a belső négyet „ingyenes” testvérnapunknak, a mindedig külföldön szerkesztett és nyomtatott *Útitárs*nak. Bár az immár 52. évfolyamában járó magyar evangéliumi lap szintén teljesen önálló folyóiratként élkelődik majd évente hatszor az *Evangelikus Élet* mellett, az *Útitárs* pedig az *Evangelikus Élet* mellett jár tovább. Az *Útitárs* és az *Evangelikus Élet* mellett jár tovább az *Evangelikus Élet* mellett, az *Útitárs* pedig az *Evangelikus Élet* mellett jár tovább.

A sajtótermékek impresszumát még a legelkezdőbb olvasók is csak elvétve tanulmányozzák, rögzítsük ezért e helyütt is, hogy míg a Szeverényi János vezetésével készülő *Híd* magazin az *Evangelikus Missziói Központ* negyedévenként megjelenő kiadványa, az *Útitárs* ez évtől az ugyancsak budapesti székhelyű Magyar Evangélikus Konferencia (Maek) kiadásában jelenik meg, *Szűcs Petra* felelős szerkesztésében. Minden egyébéről részletesen beszámol maga az újság, egy körülményre azonban indokolt lehet külön is felhívni az *Evangelikus Élet* hetilap jellegéhez szokott olvasók figyelmét.

Az *Útitárs* eredendően a diaszpórába kényesült magyar evangélikusság körében volt hivatott betölteni szolgálatát. Idővel azonban a külföldön – főként Nyugat-Európában – működő többi magyar protestáns felekezet tagjai is magukénak érezték, és már mint „felekezeti” evangéliumi folyóirat

vált ismertté idehaza, illetve az elszakított országrészekben. Jóllehet a külföldön élő evangélikus magyarok lapja ezért is kapta később a magyar evangéliumi lap megjelölést, „előfizetőinek” többségét valójában mindmáig az ország határain kívül élők alkotják.

Az *Útitárs* lapszámai többé-kevésbé a múltban is az egyházi esztendő jelesabb ünnepeihez igazodtak, és megjelentetésének ütemezése idén is ezt célozza. Tekintettel azonban arra, hogy a hagyományos postai szállítás legolcsóbb megoldásaival nemhogy a tengeren túlra, de még Nyugat-Európa országaiba sem garantált a pontos kézbesítés, a tapasztalat máig arra inti az újság kiadóját, hogy az egyes lapszámokat már két-három héttel az adott ünnepet megelőzően postázza. Így azután az *Útitárs* az *Evangelikus Élet* mellékleteként is néhány héttel korábban fogja elhozni számunkra az ünnepek üzenetét...

Ide első számával jelentkezik lapunk mellékleteként a *Híd* magazin is, amely – az *Evangelikus Élet* előfizetőinek a részére – szintén ingyenes. E tematikus folyóirat fókuszában most a *kétkedések* áll, de nem kétséges, hogy színes, izgalmas írásai nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy a böjt 5. vasárnapjára megjelenő *Evangelikus Élet* minden eddiginél gazdagabb tartalommal találkozhasson az olvasó. Ez ugyan most legkevésbé hetilapunk szerkesztőségének érdeme, de a mellékletek megjelenésének véletlen egybeesése talán másoknál is tudatosítja az örömteli tény: valójában mindhárom evangélikus orgánus egyazon ügy – az evangélium – szolgálatában áll. Mindhárom – egyben.

■ T. PINTÉR KÁROLY

Ajándékozz egy Bibliát 2008-ban!

Keresztény könyvterjesztők harmadik szakmai napja

► **Harmadik alkalommal rendezték meg a gyülekezeti könyvterjesztők és keresztény könyvesboltok szakmai napját és országos konferenciáját Könyv / Misszió 2008 címmel a Lónyai Utcai Református Gimnázium és Kollégium tornatermében március 1-jén. A két évvel ezelőtti indított kezdeményezés idén a 2008 – a Biblia éve nevű médiakampány programjai közé illeszkedik, és könyvmissziós témáival, előadásaival szorosan kapcsolódik a Biblia népszerűsítését célul kitűző ökumenikus rendezvénysorozathoz. A Harmat Kiadó, a Kálvin Kiadó és a Luther Kiadó által közösen szervezett, ingyenesen látogatható szakmai nap – melyet röviden „könyvmissziós napnak” neveznek – az egyetlen ilyen jellegű országos konferencia Magyarországon.**

A konferenciát dr. Herjeczki Kornél, a Harmat Kiadó igazgatója nyitotta meg. Köszöntőjében kiemelte a protestáns könyvmisszióban részt vevő kiadók és iratkeresztők összefogásának fontosságát, a keresztény irodalom terjesztésében betöltött szerepüket. Külön is hangsúlyozta, hogy a gyülekezeti könyvterjesztőknek kulcszerepük van a Biblia éve programozat „akcióinak” sikeres megvalósításában.

Damási Dénesné, a Parakletos Könyvesház vezetője a magvető példázatról (Lk 8) beszélt, amely a keresztény könyvterjesztők missziójának klasszikus igehelye.

A konferencia főelőadója dr. Bagdy Emőke, a Károli Gáspár Református Egyetem Pszichológiai Intézetének tanszékvezető egyetemi tanára volt. Az olvasás lelki titkairól címmel tartott referátuma statisztikai adatokkal is alátámasztva próbálta körüljárni azt a témát, hogy milyen jelentőséggel bír a könyv a családban, mit jelent a könyvek szeretete, az olvasás gyönyörűsége és a stabil, kiforrott, autonóm eszmerendszer és értékrend kialakulásában betöltött szerepe a pszichológia elemző módszereinek és eredményeinek tükrében.

A professzor asszony többször is rámutatott, hogy olyan kifelé forduló (extrovertált) fogyasztói kultúrában élünk, amelyben könnyen az alattomos képi hatások és a hamis tartalmú szimbólumok által véghezvitt „túltetés” áldozatává válhatunk. A feldolgozás racionális, introvertív aktusára, a szellemi szemét kiszórására nincs időnk, mert a tu-

datosan fogyasztásra ösztönző képi kultúra folyamatosan zúdítja ránk a tudatszennyező hatásokat. Ezzel szemben az olvasás olyan időt igénylő lelki szertartássá válhat, amelynek során az értéket hordozó szövegek biztonságos kapaszkodók mentén kalauzolnak el új belső világok felépítéséhez, amelyben a képi alkotó folyamatot maga az olvasó végzi el, s ezáltal megfelelően kimunkált nézet- és meggyőződésrendszerét, személyisége integritását megalapozó autonóm értékrendjét maga alakítja ki.

Előtérben a Luther Kiadó standja

Galsi Árpád, a Kálvin Kiadó igazgatóhelyettese a 2008 – a Biblia éve elnevezésű ökumenikus kezdeményezés könyvterjesztőket érintő kapcsolódási pontjait ismertette. Felhívta a figyelmet arra,

hogy a világi médiában helytelenül kifogásolják a három nagy történelmi egyház kizárólagos szerepét, hiszen a Magyar Bibliatársulat tizenkét tagegyházat tömörít, s közülük mindegyik részt vesz a programozatban. A Biblia évének kettős célját abban jelölte meg, hogy az emberek az egyházban és a világban egyaránt fedezzék fel újra a Bibliát.

Galsi Árpád a gyülekezeti könyvterjesztők előtt rámutatott: mennyire fontos, hogy a Magyar Bibliatársulat ingyenes kiadványa, a Biblia témáinak feldolgozását segítő *Ötlettár* eljusson a gyülekezeti tagokhoz. Egyúttal bemutatta a <http://www.bibliaeve.hu/> honlapcímen elérhető on-line ötlettárat, ahol az újabb ötleteket gyűjtik, és az események, programok, médiaszereplések az év folyamán mind nyomon követhetőek. A Biblia éve programjának egyik központi kezdeményezése az *Ajándékozz egy Bibliát 2008-ban!* nevű akció, melynek nem az üzleti forgalom növelése a célja, hanem az igazi, szívből jövő ajándékozás, az „iratmisszió” magvetésként is értelmezhető aktsa és gesztusa.

Miklya Luzsányi Mónika – számos nagyszerű magyar keresztény gyermekkönyv szerzője – *Biblia és játék* című előadásában azt mutatta be, hogyan lehet a játékon keresztül is eljuttatni kicsikhez és nagyokhoz a Biblia üzenetét és értékrendjét.

A délutáni program könyvvásárral és kiscsoportos műhelymunkával folytatódott, amelynek keretében az érdeklődők a Biblia éve programjának, a játékos bibliafeldolgozás gyakorlati kérdéseinek, valamint könyvasztalok és kirakatok megtervezésének részleteibe merülhettek bele, illetve szert tehetek a gyülekezeti könyvterjesztéssel kapcsolatos könyvelési alapismeretekre.

A rendezvény létrejöttéhez szükséges anyagi kereteket a három szervező kiadó számára a Magyar Szak- és Szépirodalmi Szerzők és Kiadók Reprográfiai Egyesülete által kiírt pályázat teremtette meg. A konferencia és szakmai nap médiamogatója az *Evangelikus Élet* és a *Reformátusok Lapja* volt.

■ PETRI GÁBOR

Viharkárok

Az elmúlt hétvégén országszerte tomboló vihar egyházunk épületeit is „megpróbálta”. A Csövéri Evangélikus Egyházközség filiájának, Pencnek a temploma esetében a vihar a tetőt bontotta meg, cserepeket tört össze, és egy helyütt feltépte a fémlemez fedést.

Ugyancsak a templom tetőzete sérült meg a viharban Kispesten: a bádogfelület egy részét rongálta meg, illetve néhány palát vitt le az erős szél, valamint a parókia néhány kúpcserepe lazult meg. Amint Széll Bulcsú lelkesedtől megtudtuk, a régi tetőt ezt a vihart már nem bírta volna ki, nagy valószínűséggel jelenleg fedél nélküli lenne a kispesti evangélikus templom. Szerencse a szerencsétlenségben, hogy tavaly fejeződött be a templomtető felújítása, és az új, erősebb szerkezet jobban ellenállt a mostoha időjárásnak.

Péteriben akárcsak a lelkeszlak garázsára, emellett itt – csakúgy, mint Vanyarcon – károk keletkeztek mind a templom, mind a parókia tetőzetében. Az ítéletidő pusztítást végzett a két település templomkertjében is.

A Déli Egyházkerület Püspöki Hivatalának épületéről tető- és kúpcserpeket sodort le a szél.

► *EvÉlet*-infó

MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ

1%

Technikai szám: 0035

www.evangelikus.hu

A BIBLIA ÉVE

A királyok könyvei – a megosztottság

A királyok két könyve Izrael népének történetét Dávid halálától a két országrész, Izrael és Júda megszűnéséig beszéli el. A történet a bölcs Salamon királlyal kezdődik.

Salamon – apjával ellentétben – nem hadakozásra, hanem az ország belső építésére fordította erejét és tehetségét: fontos diplomáciai és gazdasági kapcsolatokat épített ki szomszédaival. Uralkodása alatt felvirágzott az ország. Felépült az első jeruzsálemi templom, amelynek messze földről a csodájára jártak.

Salamon megalapozta kivételes bölcsességének híret, amelynek alapja a Biblia szerint istenfélelme volt. Az északi és a déli országrész közötti konfliktusok ugyanakkor már ekkor kiéleződtek, és halála után az ország kettészakadásához vezettek. A két országrész, Izrael és Júda királyainak történetéről ezután külön-külön, párhuzamosan olvashatunk: a királyok könyvei attól függően neveznek egy királyt Dávid méltó utódjának, hogy hű maradt-e Istenhez, és egyedül őt szolgálta-e, vagy éppen teret adott a bálványimádásnak.

A két könyvet Illés próféta alakja köti össze, aki a hatalmasoknak bátran vetette a szemére az Isten iránti hűtlenséget és a hatalommal való visszaélést. A második könyv elbeszéli, hogy először az északi országrész, Izrael esett áldozatul az Asszír Birodalom terjeszkedésének Kr. e. 722-ben. Júda elbukására még közel százötven évet kellett várni, de a babiloni király 587-ben ostrom alá vette és elfoglalta Jeruzsálemet. A templomot lerombolták, és a lakosság nagy részét Babilonba deportálták. Kezdetét vette a babiloni fogság.

A megosztottság

Bár Izrael kettészakadásának világos politikai okai is voltak, a királyok könyvei szerint az egység megbomlása, a megosztottság és a viszály mindig következni látszik: Isten büntetése egy népek, illetve a nép vezetőinek a vétkei miatt. Salamon ifjúkorában még bölcsességet kért Istentől, és az ő akaratát kereste, idősebb korában mégis azt tette, amit tiltott Isten törvénye: feleségei kedvéért nemcsak eltúrta a bálványimádást, de ő maga is gyakorolta. Az eredmény egy önmagával meghasonlott király, egy meghasonlott és megosztott ország, a pusztulás és a babiloni fogság.

Rendezni végre közös dolgainkat...

„A megosztottság gyökerei mélyebbre nyúlnak a politikai következtetések felszínességénél. Valójában olyan alapvető kérdésekben nincsen közös társadalmi meggyőződésünk, hogy mi erkölcsös, és mi erkölcstelen, mi a felelősség, és mi a felelőtlenség, mi a bűn, amely ellen éppen ön- és közveszélyessége miatt együttes erővel kell küzdeni és védekezni, és mi az építő, pozitív munka, amelyet a közösség minden tagjára való tekintettel mindenkinek érdeke és kötelessége végezni. (...) Ehhez pedig elő kell vennünk és tiszteletben kell tartanunk a Bibliát is, amely kézenfekvő és mégis régóta száműzött segítőnk lehetne az alapvető értékek tisztázásában és rangsorolásában.” (Dr. Korányi András)

► Magyar Bibliatársulat

SEMPER REFORMANDA

„A testté lett Ige – vallom – azért küldett, hogy akarja, szólja, tegye, szenvedje és felkínálja mindenkinek azt, ami az üdvösségéhez szükséges.”

► Luther Márton: A szolgálai akarat (Jakabné Cszimazia Eszter, Weltler Ödön és Weltler Sándor fordítása)

BÖJT 5. VASÁRNAPJA (JUDICA) – 1MÓZ 22,1–13

Sorsdöntő hegyek

A VASÁRNAP IGÉJE

Az előzményekből tudjuk, hogy Ábrahám számtalan nehézt próbát kiállt már. Végül időskorában kapja meg Sárával a legnagyobb ajándékot, azt, akiben az ígéretek valóra válhatnak: a fiúörökös. Őt szeretni, félni teljesen emberi és Istennek tetsző dolog. Benne a jövő növekszik: Izsák az Isten által ígért áldások záloga. És most visszaveszi őt az, aki adta?

A dialógusok külön cikket érdemelnek: Ábrahám „Itt vagyok”-jai, a tömör parancsok: menj el, fogd, áldozd fel, ne bánts... A dialógus Izsákkal. És miután Ábrahám szóban („Isten majd gondoskodik”) és tettben kiállta a próbát, bizonyította hitét, olyan elismerést kap – vajon megadatik-e nekünk is? –, amelynél nagyobb teremtmény nem kaphat Teremtőtől: „...most már tudom, hogy istenfélő vagy...” A történet elején pedig ugyanazal a „menj el”-el és a „mutatok neked”-del hívta ki földjéről Ábrámot Isten, és adta ígéreteit (12. rész), mint amellyel most éppen ellenkezőleg látszik cselekedni.

Látszik – de csak egy pillanatra. Mert a próbára tevő Isten a gondoskodó Isten! Azaz: próbára az tesz, próbáimban

az van velem, aki Fia életét váltásául adta értem és sokakért. Jézus előbb volt, mint Ábrahám – szól a vasárnapi evangélium; Jézusban minden nép, minden teremtmény megváltása egyszer és véglegesen, mindörökké végbement. Krisztus az Agnus Dei, az Isten Báránya, akiről az Atya mint a helyettünk való áldozatról gondoskodott, akinek áldozatához semmi nem tehető vagy teendő hozzá, mert végleges, teljes, tökéletes. Rá felnézve böjtben látjuk-e a magunk elvesztett voltát, és érezzük-e, hogy Isten a szeretet, aki „Ne ölj!”-t mond, de Fiát adja értünk, hogy éljünk (Jn 3,16)? Mindent kér, és mindent ad.

Ő ítél meg, s ezért kezébe – bár tudom, a próbákat megállni, a bűnnek ellenállni gyenge vagyok önmagamban, s halálos ítélete jogos rajtam – bízva teszem le sorsom. Igazságos ítélet? A félelem talán összetörne. De a kegyelmes Isten a Golgotára, a megváltás hegyére, Jézusra tekint, ahol az egyetlen, a legkedvesebbet áldozta fel, nem kímélve őt (Róm 8,32), aki előtt leborulni, akit hittel hinni, s aki által életet kapni drámái, felkavaró, felrázó élmény. A miértek kérdőjeleire a Golgota hegye, az üres sír a válasz. Megdöbbentően egyszerű és fel-foghatatlan. Mégis létező valóság a harmónia, amelyet a benne való hit terem. Fellelegzés – a szabadság lélegzetvétele.

■ KÖHÁTI DÓRA

Oratio œcumenica

[Lelkés:] Mennyei Atyánk, örök Istenünk! Hálát adunk neked elhívásodért és vezetésedért. Te ismered szívünket, gondolatainkat. Köszönjük neked, hogy irántunk való szeretetedben őszintén imádkozhatunk hozzád.

[Lektor:] Kérünk, ne próbálj bennünket erőnkön felül. Adj annyi kudarcot, hogy el ne bízzuk magunkat, és annyi eredményt, hogy ne lankadjon erőnk. Add, hogy akik rajtunk keresztül ismernek meg téged, azok számára is nyilvánvaló legyen a te dicsőséged. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Köszönjük a böjti időszakot. Kérünk, add, hogy ki tudjuk használni az időt és az alkalmakat a

hozzád fordulásához! Távolsít el tőlünk mindent, ami tőled elszakíthatna, szabadíts meg minket mindentől, ami szívünket, gondolatainkat rabul ejtheti. Kérünk, helyezd lépteinket a böjti útra, és vezess minket a te igazságoddal. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Urunk, adj bölcsességet nekünk és egész népünknek, amikor ma fontos döntéseket kell hoznunk országunk és magyar hazánk életében. Add, hogy minél többen fejezzük ki véleményünket a szavazással. Add, hogy ezzel is hazánk javát és a te akaratodat szolgáljuk. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Kérünk, oltalmazd meg gyülekezeteinket,

AKI TITEKET HALLGAT...

Önkiszolgálás?

IGE+HIRDETŐ

hirdetés. Az igehirdető maga is sokat tanulhat, sőt kaphat abból, ha visszahallgathatja a saját szolgálatát. Külön öröm, hogy a hangarchívumok által megőrzött prédikációk ma ismét elérhetővé válnak. Neves igehirdetők, áldott prédikátorok hangja elevenedik meg, áldásuk ismét közkincs lehet, s gondolatban mi is „odaülhetünk” az egykori igehirdetők szövegke alá. Számomra igazi élmény ma újra hallani nagy igehirdetők hangját, akiket gyermekként, fiatalként egykor hallhatam. Még nagyobb ajándék az, ha olyanok szava is eljut hozzám, akik egy vagy több nemzedékkel ezelőtt prédikáltak, s én már csak a híruket ismerhettem.

Jók ezek az eszközök, de nem pótolják az élő igét, az adott pillanatban megszólalt, az aktuálisan felcsendülő.

De mi van akkor, ha nincs, aki hirdesse, tolmácsolja, továbbadja? Az élet hoz olyan helyzeteket vagy időszakokat, amikor valamilyen oknál fogva nincs elérhető igehirdetés. Mi történik az ilyen „böjti” időszakban? Éhen hal a lélek? Leépül a hit? Leszokik az ember az ige táplálékáról?

Bizonyára fontos az, hogy ilyenkor a fent említett – valamilyen formában rögzítve az utókorra hagyott – igehirdetésekhez nyúljunk. Számtalan igehirdetés-kötet – egy-egy igehirdető prédikációinak gyűjteménye vagy többektől való válogatás – kapható. Jó, ha a keresztyén ember polcán kézközben vannak.

Az igazán fontos azonban az, hogy életünk úgy fel legyen töltve Isten igéjével, hogy ínségesebb időkben is legyen hová nyúlunk. Boldog az az ember, akinek fejében, szívében nemcsak reklámszlogenek, érdekes történetek, ilyen-olyan szellemi élmények sorakoznak, hanem ott élnek a szó szerint megtanult, kívülről is tudott igék, akár fontos mondatok, akár egész történetek.

Tudunk-e úgy, olyan elmélyülten igét olvasni, hogy konkrét mondatok megmaradjanak az emlékezetünkben, amelyek azután betegágyon, rohanás időkben, rendkívüli helyzetekben vagy éppen sivár napokban megszólalnak bennünk? Tudunk-e úgy igét olvasni, hogy a magunk számára gondolatban, az igeolvasást követő meditációban megfogalmazzuk az élő ige nekünk szóló, netán másoknak is továbbadható mondanivalóját? Tudunk-e a magunk számára igehirdetőkké válni – szükség esetén „önkiszolgáló” igehirdetőkké?

■ HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

Kiadónk a Biblia évében

Villáminterjú Kendeh K. Péterrel

► A gyülekezeti könyvterjesztők és keresztény könyvesboltok *Könyv / Misszió 2008* címmel megrendezett harmadik szakmai napján és konferenciáján a szervezők egyikeként volt jelen a Magyarországi Evangélikus Egyház Luther Kiadója. A 2008 – a Biblia éve programozatban egyházunk kiadója is aktívan részt kíván venni. A Lónyai utcai könyvvásár forгатagában Kendeh K. Péter megbízott igazgatót a Biblia évével kapcsolatos tervekéről és elképzelésekről kérdeztük.

– Milyen könyvek kiadásával készül hozzájárulni a Biblia évéhez a Luther Kiadó?

– 2008 folyamán elsősorban a bibliai könyvekhez írt kommentárok sorozatát szeretnénk bővíteni, hiszen a Biblia évének nemcsak a Biblia rendszeres olvasásának népszerűsítése, hanem a Szentírás könyveiben megfogalmazott üzenet, a *kéregma* megértése, megértése is az egyik fő célja. Újonnan készült el dr. Cserháti Sándornak az *Első*, illetve a *Második korinthusi levélhez* írt kommentárja, e kötetek nyomdai előkészületei már folyamatban vannak. Cserháti professzor úr *Galata-levélhez* írt magyarázatának második, javított kiadása is a könyvespolcokra kerül.

Emellett a német nyelvű szakirodalomból is szeretnénk meríteni: a *Mózes második könyvéhez*, valamint a Deutero- és Tritto-Ézsaiásnak tulajdonított könyvrészekhez készült kommentároknak a fordítását is ebben az évben tervezzük kiadni.

– Születtek-e a Biblia évéhez kötődő egyéb kiadói kezdeményezések?

– Február 16-án rendezték meg a D. Szebik Imre nyugalmazott püspök által életre hívott gyülekezetimunkatárs-képző kurzust Piliscsában. Kiadónk ezen a rendezvényen hirdette meg először a Luther Könyvklub megalakulását és elindítását, mivel a gyülekezeti munkatársak lehetnek azok, akik az egyházi élet szervezése mellett az egyházközségi könyv- és iratterjesztésben is jó eséllyel a legaktívabb szerepet vállalhatják. Ők lettek a könyvklub első regisztrált tagjai. Most pedig – e rendezvényhez és a Biblia évéhez is kötődően – lapunk olvasói számára is megnyílik a Luther Könyvklubba való belépés lehetősége.

A könyvklub elsődleges célja a gyülekezeti terjesztőkkel és az olvasókkal való közvetlen kapcsolat kiépítése. A klubtagok sorszámmal és vonalkóddal ellátott tagsági igazolványt kapnak, amely a vásárlás során árkedvezményt nyújt. A klubba való belépéssel járó előnyöket és kedvezményeket a kiadó elsősorban az *Evangelikus Életben* és a nagyobb egyházi

rendezvényeken kívánja hirdetni az év során. A klubtagok emellett rendszeresen kapnak értesítést a kiadó új és előkészületben lévő kiadványairól könyvajánlók, szóróanyagok, plakátok és e-mailes marketinganyagok formájában.

– Galsi Árpád, a *Kálvin Kiadó* igazgatóhelyettese hangsúlyozta, hogy a programsorozat keretében a kiadványoknak nemcsak a parókiákig, hanem a gyülekezeti tagok kezéig – s még azon túl – is el kell jutniuk. Vannak-e terveik a Luther Kiadónak a helyi könyvterjesztés hatékonyságának növelésére?

– Az iratterjesztésben a kiadó korábban leginkább a gyülekezetek lelkesre támaszkodott, ők azonban sok esetben túlterheltek, s nem tudnak kellő energiát fordítani a kiadványok helyi szintű terjesztésére. Ahhoz, hogy egyházunkban jól működő könyvterjesztői hálózat épülhessen ki, a Luther Kiadó 2008-ban elkezdte keresni a gyülekezetekben azokat a kapcsolattartókat, akiket keresztül egy-egy közösség kisebb-nagyobb régióban közvetlenül szervezheti a terjesztést. A 2008 tavaszára vagy nyarára tervezett gyülekezeti iratterjesztői hétvége lenne az első alkalom, ahol – a könyvklub tagtöborzásának keretében – a helyismerettel rendelkező munkatársakkal lehetne kialakítani a gyülekezeti terjesztés leghatékonyabb formáit.

– TRI –

Szívsebész a csendesnapon

► A Győri Öregtemplom adott otthont az elmúlt szombaton a Győr-Mosoni Egyházmegye presbiteri csendesnapjának. A viharos időjárás ellenére több százán – nem csak gyülekezeti tisztségviselők – töltötték meg a templom padjait. A nagy érdeklődés annak is betudható volt, hogy az egyik előadónak dr. Papp Lajos pécsi szívsebészprofesszort sikerült megnyerni.

A csendesnap nyitóáthítatát Jánosa Attila győri lelkész tartotta. Ezután következett Papp Lajos, aki *Szível – lélekkel* cím-

építette fel mondanivalóját. Először általánosságban beszélt a pályázatokról, majd sorra vette, mi minden szükséges

Az ambónál dr. Papp Lajos szívsebész

mel tartotta meg előadását. A professzor a hívő tudós, kutatóorvos szemszögéből tett szép bizonyítást arról a meggyőződéseről, hogy Isten teremtette a világot és az embert, de nemcsak megteremtette, hanem azóta is fenntartja, tenyerén hordozza.

A délutáni előadáson *Hutflesz Mihály* pályázati szakértő beszélt a gyülekezetek rendelkezésére álló európai uniós pályázatokról. Az előadó három pillérre

ahhoz, hogy a pályázat jó eséllyel sikeres legyen, a pályázó elnyerje a támogatást. Végül azokról a konkrét pályázati lehetőségekről szólt, amelyek most nyíltak, vagy a közeljövőben fognak nyílni.

Az egyházmegyei presbiteri csendesnap úrvacsorai istentisztelettel fejeződött be, amelyet *Koháry Ferenc* lébényi lelkész, egyházmegyei missziói felelős tartott.

■ KISS MIKLÓS

Megkezdte munkáját az új országos irodaigazgató

Kákay István személyében új országos irodaigazgató áll március elsejétől a Magyarországi Evangélikus Egyház Üllői úti adminisztrációs központjának élén. A tisztségre pályázók közül a zsinat 2008. február 16-i döntése értelmében a következő hatéves ciklusra Kákay István, a Magyar Állami Operaház főtáncosa, műsorigazgatója kapott megbízást. Az új egyházi vezetőt február 28-án, az Országos Egyházi Iroda székházában *Ittész János* elnök-püspök mutatta be az iroda dolgozóinak. Kákay István március 3-án, hétfőn kezdte meg országos irodaigazgatói szolgálatát.

► Forrás: *Evangelikus Hírlevél*

Luther Könyvklub TAGSÁGI IGAZOLVÁNY

Név:

KIÁLLÍTÁS DÁTUMA:
2008.02.18.

Tempora mutantur

Tempora mutantur, et nos mutamur in illis – változnak az idők, és mi is velük együtt változunk.

Néhány éve még megdöbbenve, értetlenül olvastam az olyan kellemetlen hírekről, mint hogy Magyarországon egyes politikusok, közéleti személyiségek, ilyen-olyan jogvédő civil szervezetek a tolerancia és a demokrácia nevében megkérdőjelezték az egész felekezeti oktatás létjogosultságát. Sőt itt-ott sikerült pedagógusokat, diákokat, szülőket nyílt tiltakozásra bírni, csak hogy egy-egy egyházi oktatási intézmény ne kezdhesse meg működését.

Akkor sem értettem, ma sem értem, miért bűn az, ha az egyház iskolát szervez és működtet. Miféle kárát látja ennek a magyar társadalom? Miért gond az, ha az egyházak, visszakapva törvénytelennél elközött épületeiket, visszaadják őket eredeti rendeltetésüknek?

Hogy annak idején Magyarországon miért kavart akkora port ez az iskolaügy, nemigen értem, de nagyon bíztam benne, hogy ez Erdély magyar társadalmában egészen másként lesz. Megértettem, hogy míg az anyaországban a felekezeti oktatás – mint szinte minden – nem más, mint hatalmi és pozícióharc, amelyben nagy előszeretettel alkalmaznak különféle félrevezető elvi és elméleti szempontokat, addig ez Erdélyben számunkra létkérdés, vitán felüli igazság. Mert amíg Magyarországon – úgyahogy – teljes értelemben vett magyar életet lehet élni, addig ideát érvényes a

bibói megfogalmazás, hogy az erdélyi magyar „kisebbségi élet megszűnik teljes értékű emberi élet lenni, háttérbe szorított, nyomott létté válik”.

Ebben a „lehetetlen állapotban” csakis nagy, értelmes és pragmatikus kohézió segíthet kompenzálni helyzetünk ellentmondásait. Meg voltam győződve róla, hogy ennek a sorshelyzetnek köszönhetően sok mindent másként értékelnek és élnek meg Erdély magyarjai. Reméltem, hogy az elmúlt nyolcvanhét év történelme megtanított minket gondolkodni, másként vélekedni olyan alapvető értékeinkről, mint az anyanyelv, nemzet, hit, egyház, közösség, szolidaritás...

Lassan-lassan itt is megmozdult a föld, és nyitogatni kezdték kapuikat a régi, nagynevű egyházi iskolák, diákkollégiumok. S mit ad Isten, a kezdeti, amolyan exlex állapotban, az új tanügyi törvény társadalmi vitájának elején, amikor minden igyekezetünkkel azon vagyunk, hogy a magyar kisebbségi oktatás helyzete megnyugtató módon, hosszú időre rendeződjék, mint derült égből a villámcsapás, a magyarországihoz hasonló, egyház- és felekezetioktatás-ellenes uszító kampány kezdődött el az elektronikus és az írott médiában.

Ebben az a legszomorúbb, hogy nem az „ellenséges” román nyelvű média kezdett felhevített gyűlöletkampányba, féltve, óvva az adófizetők pénzét, hanem az a magyar sajtó, amelyik „áldásos nemzetépítő és -megtartó” tevékenységet folytat.

Nem kétséges, hogy a széles társadal-

ÉGTÁJOLÓ

mi vitára szükség van. Az építő dialógus, az elvek, elméletek, elképzelések ütköztetése nemcsak helyénvaló dolog, de a fejlődés elengedhetetlen feltétele is. Nem szükséges mindenben egyetérteni, egy húrton pendülni, hogy megtaláljuk a konszenzust – de itt sajnos nem vitáról, eszmecseréről, hanem primitív rágalmakról van szó, amelyekben az egyház minden rossz megtestesítője, a maradiság, a totalitarizmus, a szellemi sötétség fellegrára, amolyan állami költségvetésen és jobbágy munkán tollasodó központi relikvia. A felekezeti oktatás pedig egyenesen személyiségromboló, tudományellenes, a fejlődés gátja, a hitoktatás lelki kényszer, tudatdeformáló káros tényező. A „nagy ívű” okfajta szerint három-négyezer éve kizárólag a szekularizált, világi oktatás volt az egyetlen civilizációs, fejlődési faktor, a kibontakozás és a haladás intézménye.

Egyértelműen ugyanazt a vulgáris, szürke, sablonos szöveget láttam visszaköszönni, amelyet valamikor mély undorral tanítottak – mi pedig ugyanolyan mély undorral tanulattunk – „történelmi dialektikus materializmus” címen. Amint mondják, nincs új a nap alatt...

Nem is folytatom a dilettantizmus iskolapéldájának beillő „racionális” érvelés ismertetését. Egy tény: a hangnem, az érvkészség, a módszer, az egész jelenség analóg a néhány évvel ezelőtti magyarorszáival.

Persze kilóg a lóláb, semmi sem véletlen, van itt egy kis politikai köztársaság, álcázott megrendelés, főleg jó adag „sajtó- és szólásszabadság”. Itt a jól bevált recept – végy néhány féligazságot, fűszerezd meg bőszesen demagógiával, mesével, hazugsággal, nevezd el szólásszabadságnak, és megvan az eredmény.

Ha egy politikai alakulat képes a zsarolás, lejáratás, zavarkeltés szándékával felhasználni bármilyen gátlástalan, neurotikus, beteg személyt, csak hogy közvetlen célját elérje, akkor nagyon nagy baj van a mi demokráciánkkal.

De minden rosszban van valami jó is. A lejárató kampány nem maradt válasz nélkül, sőt méltó választ kapott: értelmiségiek – pedagógusok, egyetemi oktatók, közéleti személyiségek – tucatjai szólaltak meg tisztességesen, hitelesen, kijózanító szakszerűséggel a kérdésről. Megnyugtató tudni, hogy az erdélyi magyar megőrizte józan eszét, egészséges, mértékértartó, értékorientált gondolkodását. Jó megállapítani, hogy itt még nem sikerült a „globalizációs” agymosás, tudatrombolás.

Világosan meg kell fogalmaznunk egyházi oldalról is, hogy mind a világi, mind az egyházi oktatásnak megvan a maga helye, értelme és létjogosultsága. Az iskolaválasztás szabadsága legyen az

emberek természetes joga, hogy érvényesülhessen a nemes versenyszellem, a fejlődés dialektikája. A kétfajta iskolának adott a maga egyformán fontos szerepe és értelme a nemzetiségi oktatásban. A lényeg, hogy biztosítsuk oktatásunk, nevelésünk jó minőségét. Az egyházi és a világi oktatásnak semmiképpen sem szabad szembeütnie egymással, mert nem kizárják, sokkal inkább kiegészítik egymást. A vallási és a szekuláris szemlélet pozitív szimbiózisra törekszik, mint szubjektív antagonizmusok.

Márton Áron püspök írta a *Hitel* című kolozsvári folyóirat 1939. évi 3. számában: „Iskoláink hivatása, hogy a gondjainkra bízott gyermekeket úgy neveljék, hogy a feladatokra alkalmasak legyenek, ami erős jellemmel, munkakészséggel, a hivatás szeretetével és eleven közösségi tudattal párosul. A vállainkra nehezedő szerep nagy és felelősségteljes, de úgy becsülnek meg, s az idők mérlegén annyit nyomunk, amennyi igazi értéket önmagunkban, magatartásunkban, feladataink teljesítésében felmutatunk.”

Adorjáni Dezső Zoltán püspök Erdélyi Egyházkerület

A mór megtette kötelességét... (!?)

Beszélgetés Hafenscher Károllyal, az Országos Egyházi Iroda leköszönt igazgatójával

► „Kérj tőle interjút, kérd fel összegzésre, mérlegelésre” – szölt a főszerkesztői ukáz, miután – hétéves ciklusa végén – 2008. február 28-ával leköszönt tisztéről a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának igazgatója, Hafenscher Károly. E sorok írója egy személyes vallomás előrebocsátásával vállalta a feladatot: nem maradhat említés nélkül, hogy „interjúalanyát” kezdő segédlelkészként ismerte meg Budavárban, amikor – az akkor parókus lelkészként ott szolgáló – Hafenscher Károly mellé volt beosztva. Másként fogalmazva: „Hafó” előbb lett főnöke lelkészként, mint irodaigazgatóként. Rutinfeladatnak tehát a legkevésbé sem volt tekinthető az a beszélgetés, amelyre az igazgató utolsó munkanapján került sor az országos irodában.

– Egyházunkban az „Üllői út” egyfajta fogalom, sokan ugyanakkor egyáltalán nincsenek tisztában az országos iroda mibenlétével. Azt pedig vélhetően még kevesebben tudják, hogy – irodavezetői tisztében – Hafenscher Károlyt pontosan minék az irányításával bízták meg mintegy nyolc évvel ezelőtt.

– Az Országos Egyházi Irodát (OI) utódom, Kákay István nagypapa alapította. Hogy milyen súlya volt a központnak, az mindig az adott egyházi struktúrától és a vezető személyétől függött. Korábban egyetemes főtítkárnak, azután országos főtítkárnak hívták az adminisztráció vezetőjét. Ez az adminisztráció azonban nem egy nagy létszámú munkacsoport volt, hanem olyan munkaközösség, amely első sorban a gyülekezetek háttérét biztosította. Közvetlen elődöm, Kamer Ágoston országos főtítkárként fejezte be munkáját tizenegy évvel ezelőtt, hogy 2000-ben beléptem; 1989-től a gazdasági osztály vezetője, Szemerei Zoltán látta el az irodavezetői feladatokat.

A rendszerváltás után, amikor „ránk szakadt” a szabadság, és valóban kitágultak a lehetőségek, megkezdődhetett intézményeink (újra)élesztése. Sorra kaptuk vissza oktatási intézményeinket, a diakóniai intézmények pedig új kihívásokkal, igényekkel, finanszírozási formákkal találták szembe magukat. Mindennek következményeként olyan nagy intézményrendszer jött létre, ami szükségessé tette a professzionális adminisztratív háttér kialakítását. Gyülekezeiteinkben is megpezdült az élet, egy sor olyan feladatot kaptak, vállaltak, amelyekkel korábban nem volt dolguk, ez is koordinálni kellett. Ennek a folyamatnak a második fázisában kerültem az országos iroda élére. Már voltak „osztályok”, de ki kellett alakítani és működtetni kellett a szervezetet.

– Melyek voltak a mérföldkövek az egyházunk hatékony működtetése felé vezető úton?

– Az 1989 után elindult zsinat biztosított medret az újabb és újabb szolgálatoknak. Ezt kellett összefogni, hiszen attól, hogy az országos egyház sok kis munkaegységből állt, még nem állt össze országos egyházzá. Az „egy egyház” egységes munkája tette szükségessé, hogy az Üllői úti apparátus létrejöhessen. A zsinat is úgy döntött, hogy a három püspökséget spirituális központtá teszi, és ezek a lelki központok feltételezték, hogy van egy adminisztratív központ is, amely az összes munkaág jogi, anyagi, adminisztratív háttérét egy helyütt, az Országos Egyházi Irodában koncentrálna. Vagyis hogy a Magyarországi Evangélikus Egyháznak – például – egy pénztára, egy kifizetőhelye legyen.

2000 májusában az akkori elnökség bízott meg és hívott erre a feladatra. Addigra számos területen szolgáltam már. Voltam szórvány-lelkész, több helyen parókus lelkész, esperes, nagyvárosi lelkész Budavárban, szeretetintézmény lelkésze Gyenesdiáson, oktatási intézmény vezetője a Luther Kollégiumban... Sokféle szolgálatot végeztem nemzetközi területen is – elsősorban a bajor testvérekkel –, de az első „Szélrózsák”, országos találkozókat, központi nagy rendezvények szervezésében is alkalmas volt munkálkodni. Ilyen előélettel kezdtem el a munkát az Üllői úton, ahol egy kialakulóban lévő országos irodának a sok apró sejtjét kellett egy organizmussá építeni – szabályozott rendet felépíteni, a három kerületet összehangolni, és így tovább.

Kezdetről szolgáltatóközpontról modellben gondolkodtunk, de az irodaigazgató „posztot” bizonyos értelemben ki kellett találni, hiszen új volt a tisztség, én már nem főtítkár voltam.

Országos irodaigazgató vagy országosiroda-igazgató? Az elnevezés nem mindegy. A feladat egyik harmada magának az irodának, az „Üllői út 24.”-nek az igazgatása volt, beleértve a sajtóosztályt – a mai Luther Kiadót – és a gyűjteményeket. A második harmada az intézményeinkkel, testületeinkkel, valamint a három egyházkerülettel való kapcsolattartás. A harmadik terület pedig az egyházvezetés munkájának segítése, a háttér biztosítása, püspökeink információval való ellátása, közegyházi munkájuk előkészítése. Eközben mindvégig kérdés volt, miként tudnánk úgy „szolgáltatni”, hogy az hatékony legyen, de ne hatóságként működjön az OI, hanem szolgálótevéként.

A szakmaiság kulcskérdése vált – gondolhatunk itt több területre: építési, jogi, oktatási, diakóniai osztályra. A megváltozott állami-társadalmi-törvényi elvárások új szituációt teremtettek: korszerűbben kellett végeznünk a könyvelést. A kockás füzetekben való könyvelésről áttértünk a számviteli törvényben előírt kettős könyvelésre. Pótolnunk kellett elmaradt dolgokat, például a leltár elkészítését, hogy tudja az egyház, milyen vagyona van, és azt érdemben kezelni is tudja.

– Ez szükségszerűen létszámnövekedést eredményezett...

– Egyházunknak hozzávetőlegesen nyolcvan intézménye van, mintegy háromszáz gyülekezet, három püspöksége... Egy ekkora intézményrendszert – világi területen jártas szakemberek szerint – százhatvan-százhetven fős „háttér” tudna optimálisan kiszolgálni. Ehhez képest a közvetlenül az Üllői úton dolgozók száma ötven fő körül mozgott. A sajtóosztály menet közben Luther Kiadóként önálló lett, teljes átszervezésen ment át az Evangélikus Élet. A létszámot a feladatokhoz, nem státushelyekhez szabtuk.

Mindemellett elkerülhetetlen volt, hogy korrekt munkakapcsolat alakuljon ki az állami szervekkel. Zajlottak tárgyalások, születtek politikai, egyházpolitikai döntések. Megerősödött a bajor egyházzal való kapcsolat is, ez is irodaigazgatói munkámhoz kötődött. Számos rendezvény szervezése is ránk várt: az augusztus 20-i ökümenikus istentiszteletektől az országos találkozókig át a legkülönbözőbb

programokig kellett biztosítanunk a megfelelő embereket, a háttérét. Ahhoz, hogy az egyház ne csak egyházi közegben tudjon méltóképp megjelenni, szükség volt a nyilvánosság előtt való megszólalásra is. S azt az embert, aki a feladatai révén a legnagyobb átlátással rendelkezett az egyházban folyó dolgokról, bíztam meg az elnökség a szóvivői teendőikkel. Így kapcsolódott össze személyemben ez a többféle munkaterület.

Fontos volt továbbá a gyülekezetek számára a „közös fellépésből származó előny” megszerzése. Így jött létre „biztosítási flottánk”, s így született meg a talán legnépszerűbb döntés, a mobiltelefon-flotta, melynek révén igen-igen jelentős mértékben csökkenthetjük telefonköltségeinket. Ma már több mint tizenegyezer ezer főt számlál e néhány száz tagra tervezett flotta... Azért 824-2004 volt az irodaigazgatói számom, mert abban az évben írtam alá a szerződést a Pannonnal.

Számos egyéb szolgáltatásra is érkezett igény – jogi kérdések, építési ügyekben való szaktanácsadás és hasonlók –, így ezeket a vonalakat is erősíteni kellett. A legnehezebb a pénzügyi, gazdálkodási feladat volt. A gazdasági osztály teljes újjászervezése már az utódomra vár. Ennek végrehajtása jelentős előrelépést hozhat. Nagyon hangsúlyos volt, hogy – a visszakereshetőség érdekében – minden előkészítés és végrehajtás dokumentálva legyen.

Sok minden változott, de ezek csupán az első lépések voltak. Én úgy mondanám: az elmúlt nyolc év az alapozás időszak volt, s a következő ciklusra vár a továbbépítés. Úttörő munkát kellett végezni, ami nem mindig volt népszerű, nem egyszer érdekeket sértett.

– Érezte előnyét, netán hátrányát, hogy lelkészként „merészkedett” erre a merőben új területre? Ugyan jelentős egyház- és gyülekezetismeret birtokában, de főként mégis világi – döntési, tárgyalási – szituációkban kellett helytállnia mintegy menedzserként...

– A törvény eredetileg csupán felsőfokú végzettséghez és vezetői gyakorlathoz kötötte a munkakör betöltését, és azt sugallta, hogy első sorban nem lelkészi végzettségűeknek... A zsinat később döntött úgy, hogy lelkészek is betölthetik ezt a tisztséget. Az kétségtelen, hogy nagy egyházismeretre van szükség az ellátásához. Számos területen szerzett egyházi tapasztalatom ebben nagy segítségemre volt. Amikor elkezdtem ezt a ciklust, kimondottan hangsúlyoztam, hogy lelkészként szeretném végezni ezt a szolgálatot. Tettem is egy olyan kijelentést, hogy addig végzem, amíg lelkészként tudom végezni. Nem volt ez problémamentes a számomra, hiszen egyszerre lenni lelkipásztornak és munkáltatónak szinte lehetetlen vállalkozás. Mégis ezt igyekeztem megvalósítani, erre az alapállásra törekedtem. Ez alatt az idő alatt vezettük be a lelki programokat, a hétfői reggeli áhítatokat, amelyeken magam is rendszeresen szolgáltam.

– Miként a húsvéti úrvacsorás istentiszteleteken, karácsonyi igelovásásokon, meditációkon...

– Búcsúszómat is igékkel foglaltam össze. Nem tudtam és nem is akartam másként gondolkozni, mint teológus. Itt érzek egy komoly, közegyházunk egészét érintő problémát. Egy olyan irányzat erősödött meg – és ezt a zsinat is képviseli –, hogy a hangsúly eltolódott egyfajta jurista és finansziális szemlélet felé. Nézetem szerint e kettő – a jogi és a pénzügyi szempontok – eszüközrendszer jelentenek. Ami nagyon hiányzik – és itt látom a mai feszültségek, problémák megoldásának egyik kulcsát –, hogy tudjunk újra emberekben gondolkodni. Nem csak ügyekben, hanem emberekben. És teológiai megalapozottsággal tudjunk döntéseket hozni. A kilencvenes évek végén azt éreztem az egyik legnagyobb tragédiának a zsinati munkában, hogy megszűnt a teológiai bizottság. E nélkül a zsinat egy közigazgatási szervvé válik. Döntéseinket elsősorban bibliai, teológiai alapokra, megfontolásokra kellene helyezni, és azokhoz hozzárendelni a jogi és pénzügyi szempontokat.

– Mérleget készítenek – mit tett volna másként? Érzése szerint hol követett el hibát?

– Egyházunkban nagyon nagy veszély, hogy a szakkérdésekre érzelmeinket viszunk, és az érzelmi kérdéseket szakmainak álcázzuk. Ha ma kezdeném, a „személyi politikában” és az egyéb döntésekben is arra törekednék, hogy a kettőt szétválasszam. Testvéri szeretettel néha elkenünk dolgokat, ahelyett hogy egyenesen és őszintén kimondanánk és orvosolnánk a problémákat. Néha viszont kutya keményen kijelentünk dolgokat, és elfelejtjük, hogy az igazság csak szeretettel párosulva tud előrevinni. Ha újra kezdeném, akkor ennek az arányára sokkal jobban ügyelnék. Kevésbé lennék engedékeny az elején, és job-

ban biztatnám a munkatársaimat a kreatív, önálló, felelősségteljes munkára.

A másik dolog, amit másképp csinálnék: az ellenőrzés. Az egyházban, az országos irodában, az egyházi testületekben – gondolhatnánk – mindenki lelkiismeretesen végzi a munkáját. Úgy vélem, hogy az egyházban, ahol a józan teológus számol a bűn hatalmával, nagyobb hangsúlyt kell fektetni az ellenőrzésre. Sokan furcsállták azt az ismételt mondatomat, hogy az OI elsősorban munkahely, és másodsorban egyházi munkahely. Lehet, hogy félreértették. Arra értettem, hogy nekünk a polgári igazság maximális elvárásait kell betöltenünk igényes munkával, és erre jön rá a hitből fakadó mentalitás. Nem hivatkozhatunk keresztény összetartásra akkor, ha nem végezzük el tökéletesen, százszázalékosan a munkánkat.

– Amikor elbúcsúzott közvetlen munkatársaitól február 25-én az országos iroda kápolnájában, miért fogalmazott úgy, hogy – idézem –: „Nem némelyeknek örömhírként és nem némelyeknek szomorú hírként, egyszerűen tényként szeretném bejelenteni a következőket: A kihirdetés pillanatától komolyan vettem a zsinat döntését. Mivel az elmúlt napokban sokféle furcsa hír kapott lábra, korrekten tartom bejelenteni, hogy 28-án (bár február 29 napos) lejár a mandátumom. Ezek után végleg elköszönök az Üllői úttól. Nem kértem és nem kérem a zsinat döntésének felülbírálatát. Abban az esetben sem, ha a bíróság helyt ad a választási panaszoknak, és megismételteti a pályázatot, abban az esetben sem kívánok újra részt venni rajta.” Ezzel sokak kimondott vagy éppen ki nem mondott kérdésére akart válaszolni?

– Több okból fogalmaztam így. Cáfolni akartam, ami az óvás után vádként elhangzott: nevezetesen, hogy nem nyugodtam bele a zsinat döntésébe, és én óvtam meg azt. Ezért tettem a fenti kijelentést. Nem kívánok újra pályázni. A másik: oly mértékben megromlott a magyar közélet, bizalomhiányos a társadalmi élet – s ez a romlottság, ez a bizalomhiány beszűrődött az egyházba is –, hogy úgy éreztem: az egyházat is segítem, ha egy teljesen új fejezetnek adok helyet az országos iroda vezetése terén is. Számomra nem volt kérdés, hogy akárhogy, akár nekem nem kedvezően dönt is a zsinat, az az MEE zsinatának döntése, ami rám nézve kötelező. Kritikus ember vagyok; a költő szavával élve: én mindig értelem haragudtam, nem ellened, evangélikus egyház. Ha haragudtam, kritizáltam, akkor az az egyházért volt, nem emberek vagy testületek ellen.

Elfogadtam a döntést. Megtanultam, hogy akármilyen demokráciát vagy áldemokráciát játszunk is, az egyház lényegénél fogva hierarchikus és teokratikus szervezet, ahol a vezető döntését biblikus alapon el kell fogadni. Ha a püspök dönt, akkor én nem bírálok felül. Ha a zsinat dönt, nem bírálok felül. A felsőbbfokú testülete nem alázatoskodó attitűd, hanem páli teológiából fakadó biblikus gondolat. Amikor minden tekintélyt megkérdőjeleznek az egyházban is, amikor a zsinat maga lazítja meg az egyházi vezetők súlyát, nem szabad elfelejtenünk, hogy a tekintély rombolása sokszor hitrombolás is. Ezért ha a zsinat így döntött, én komolyan vettem a döntést.

Amikor a döntés megszületett, azt mondtam: a mór megtette kötelességét, a mór mehet – bementem az irodámba, és elkezdtem pakolni. Ez volt az adekvát válasz. Vezetőként én is elvártam, hogy a döntéseimet komolyan vegyék, végrehajtsák. Csak így működik az egyház; különben az anarchia jön, s az anarchia jelei sajnos mutatkoznak az egyházban. Ha valamitől félttem az egyházat, az az áldemokratikus anarchia. Ez ma nem alaptalan félelem, s a hozzáállással szemben az anarchia felé vezető helyzet ellen is tiltakoztam.

– Késerség van a szavaiban...

– Nem személyes késerség. Elmondtam az igékben is: az igazi elszámolás az Úristennel, őelötte történik. Az emberi oldalon az fáj, ha nem becsülik az ember munkáját. A döntésben azt éreztem, hogy nem értették meg a szándékaimat, amelyek mentén dolgoztam az elmúlt nyolc évben. Legnagyobb hibáim egyike az volt, hogy a munkámat nem megfelelően kommunikáltam. Jobban el kellett volna magyaráznom, meg kellett volna ismertetnem... Erre nem fordítottam kellő figyelmet. Egy sor eredményem nem is tudatosodott az emberekben.

– Most új fejezet kezdődik az életében. Mi lesz az?

– Ha egy testület úgy dönt, hogy tizenkét nap alatt valakinek el kell hagynia a kapitányi hidat – egy országos szintű vezetői munkát tizenkét nap alatt kell átadni –, akkor korai arról beszélni, hogy mi lesz a folytatás. Emberekben, emberségesebben és biblikusabban kellene gondolkodni... Ez nem késerség, ez tény.

– Nem az egyháztól búcsúzik most, hanem egy tisztségtől – ezt azért leszögezhették?

– Sok helyre hívtak. Evangélikus lelkésznek érzem magam, magyar evangélikus lelkésznek. Reményemem, hogy meg fogom találni a helyemet. Harminkét éve szolgáltam, ötvenegy éve élek a Magyarországi Evangélikus Egyházban. Egyelőre „boldog” munkanélküli vagyok...

– Mit tanácsolna, üzenne e hasábonok az utódjának? Milyen személyes kapcsolata alakult ki Kákay Istvánnal az elmúlt hetekben? Mivel adta át a stafétatobot?

– Kákay István – ha igényli – számíthat a segítségemre, munkájában kész vagyok támogatni. Azt kívánom neki, hogy szervezői tapasztalataival, vezetői gyakorlatával járuljon hozzá az egyház egységéhez, összetartozásához, mert a szétesés és az atomizálódás veszélye ma nagyon nagy. Szeresse a munkatársaimat, szeresse az egyházat. Az egyházi közélet résztvevőinek pedig azt kívánom, hogy mindenki találja meg a küldetését, a feladatát, a krisztusi mandátumát.

Jó lenne felszámolni a szerepvesztéseket. Akiiket vezetői szolgálattal bíznak meg, azokat hagyjuk, hogy vezessenek, irányítsanak teljes felelősséggel, a felelősségből adódó jogokkal és kötelességekkel. Testületeink pedig találják meg a helyüket, azaz ne a vezető mozgásterét vegyék el, hanem segítsék őt abban, hogy jó pásztorhoz méltóan terelgesse a nyáját. Mert mindaddig, amíg a mai végzetes szerepvesztések élnek, amíg a „befőttes teszi el a nagymamát, és a falat kenjük a vakolatra”, addig nem lesz rend, felelős vezetés, egyházhoz méltó irányítás és közélet.

Ha végszót szeretne hallani, Pál szavaival zárnám ezt a beszélgetést: „Én ültettem, Apollós öntözte, de a növekedést az Isten adta. Úgyhogy az sem számít, aki ültet, az sem, aki öntöz, hanem csak az Isten, aki a növekedést adja.” (1Kor 3,6-7)

Aki veszít, az nyer

Aki veszít, az nyer! Ez a – csak az első pillanatban ellentmondásos – mondat volt egy kereskedelmi csatorna egyik műsorának szlogenje. A *nagy fogvás* című show-ban a versenyzők két – a piros és a kék – csapat tagjaiként mozgással és egészséges táplálkozással küzdöttek fölös kilóik ellen, képzett szakemberek, Béres Alexandra és Schobert Norbert segítségével.

Fél év elteltével, a megmérettetés végén a versenyzők együtt összesen 480 kilótól (!) szabadultak meg. A döntőben az nyert közülük, aki a kezdéskor mért testsúlyának legnagyobb részét adta le. Esetünkben ez a negyvenkét esztendő István volt, aki 193,7 kilóról indult. Végül saját súlyának 46,8 százalékával, azaz 90,6 kilóval lett könnyebb, így most már „csupán” 103,1 kilogrammot nyom.

Mély tisztelettel adózom mindannyiuknak, amiért képesek voltak kitartani és ilyen hosszú időn keresztül szó szerint sanyargatni magukat, koplalni – legalábbis jóval kevesebb táplálékot magukhoz venni, mint korábban tettek –, elfelejteni az édességet, a fehér kenyert

és a kristálycukrot, képesek voltak idejük java részét edzőteremben vagy a szabadban sportolva tölteni.

Küzdelmükről egy másik „nagy harcos”, a Saulból Pállá lett apostol jutott az eszembe, illetve az az ókori olimpiai játékokra utaló kép, amely Pálnak a korinthusbeliekhez írt első levelében elevenedik meg előttünk: „Nem tudjátok-e, hogy akik versenypályán futnak, mindnyájan futnak ugyan, de csak egy nyeri el a versenyt? Úgy fússatok, hogy elnyerjétek. Aki pedig versenyben vesz részt, mindenben önmegtartóztat: azok azért, hogy elhervadó koszorút nyerjenek, mi pedig azért, hogy hervadhatatlant.” (9,24–25)

A fogyóshow résztvevőit motiválhatta a nyereség is – egy lakás megszerzése és egy luxusutazás – vagy „mindössze” az, hogy soványabbá, így egészségesebbé is váljanak, és példát adjanak sorstársaiknak.

Az ő kitartásuk és küzdelmük, valamint az apostol kitartása és küzdelmé egyaránt elgondolkodtató: előbbiek mindent a vágyott cél, a fogvás elérésének rendelték alá, Pál pedig minden átél

szervenés és megpróbáltatás – amelyekről 2Kor 11,23c–28 tudósít – ellenére is kész volt arra, hogy Jézus Krisztust hirdesse az embereknek, és elvégezze apostoli szolgálatát.

De én magam – merült fel bennem a kérdés – vajon kiért vagy miért lennék hajlandó ennyi időt, erőt és energiát áldozni? Ki vagy mi az, akiért vagy amiért ilyen szívósan és kitartóan tudnék küzdeni?

Egyedüli reménységem – és hadd kérjek elnézést a profán összehasonlítáért –, hogy miként a fogyókúrát, úgy a hitelesebb és igazabb, tőlünk akár áldozatokat is követelő, Krisztus-követő életet is bármikor el lehet kezdeni. Isten – ha kérjük tőle – mindig megadja az erőt és a bátorságot ahhoz, hogy úgy cselekedjünk, mint Pál apostol, aki úgy futott, mint aki előtt nem bizonytalan a cél, úgy öklözött, mint aki nem a levegőbe vág, hanem megsanyargatta és szolgálva tette a testét, hogy amíg másoknak prédikál, maga ne legyen alkalmatlanná a küzdelemre. (1Kor 9,26–27)

■ GAZSU

Kihez hasonlítok?

Gondolatok Mária és Márta történetéhez

Sokan bizonytalanok ebben a kérdésben: Mária-hoz vagy Márta-hoz hasonlítok-e? Pedig a válasz egyszerű: Mária élő volt, Márta pedig hitben halott. Mária ott ül Jézus lábainál, és szívében ott a vágy, hogy Jézus szavait hallgassa. Ott van benne a vágy, hogy növekedjen a hitben. Mi a különbség? Mária-ban megvan a gyökér, amely Krisztusban gyökerezik, és Krisztushoz vezet el őt, ahogy a fa gyökere a talaj mélyében veszi fel a nedvességet és a táplálékot.

Mária szívében ott van a vágy, ahogy 1Pt 2-ben olvassuk, ahogy a most született csecsemő vágyakozik a hamisítatlan tejre. Ott van az „igevágy”, ebből akar növekedni. Nem magából él, hanem ismeri a forrást.

Amikor ott ül, és hallgatja Jézust, tulajdonképpen az étellel van kapcsolatban. Az élet azzal kezdődött nála is, hogy Krisztus megszólította. Krisztus szava hozza létre bennünk az életet.

Olyan ez, mint mikor gyermekkoromban kaptam egy kis zseblámpát: mivel nem volt benne elem, legfeljebb annak tudtam örülni, hogy amikor a nap felé tartottam, úgy látszott, mintha valami kis fény derengene benne. Egy alkalommal valaki kölcsönkérte tőlem a zseblámpát. Amikor néhány nap múlva visszahozta, az előszobába jutó üvegén át megdöbent örömmel láttam, hogy világít. Barátom benne hagyta az elemet. Óriási volt a különbség! Ettől kezdve az a lámpa élt, világított... Volt benne elem, egy forrás, és már nem kellett a nap felé fordítani. Ilyen fényt sugároz a Jézussal kapcsolatba került keresztény ember élete.

Az életet, a fényt Jézus adja, és ennek az útja az ige! Ezért mondja Jézus, hogy aki hallja az ő szavát, és hisz, annak örök élete van. Tehát az élet, a feltámadás, amelyről Jézus beszél, nem csak azt jelenti, hogy a halál után feltámadunk (persze azt is jelenti!). Az élet titka az, hogy Isten megszólít minket, és ha hit

tel fogadjuk, akkor élünk. Akihez az ige szól, aki ilyen belső hallást kap, annak van élete.

Az idézett helyen – Jn 5,24 – Jézus azt is mondja, hogy aki hisz, az átment a halálból az életbe. Tehát az igazi sorrend nem az, hogy élék, és utána a halál következik, hanem fordítva. Aki így nyert életet az ige által, az mindig újra kívánja hallani az igét, ahogy a fa kívánja gyökereivel újra meg újra megkapni a talajban lévő életet erőt és táplálékot.

A Jelenések könyvében Jézus szemére veti a laodiceai gyülekezetnek, hogy így dicsekszik: „Gazdag vagyok, meggazdagodtam, és semmire nincs szükségem.” Ez a lelki halál jele.

Egy alkalommal a lelkesítő hivatalban ültem, amikor megszólalt a telefon. Mikor – felvéve a kagylót – azt mondtam a hívónak, hogy a lelkesítő hivattal beszél, gúnyosan válaszolt: „Bocsánat. Nincs szükségem papokra, még nem haltam meg!”

Itt térünk rá Mártára. Szimpatikus, szorgalmas háziasszony. Közben Mária hallgatja Jézust, Márta sűrű-forog. Rendbe teszi a lakást, gyönyörűen megteríti, drága edényeket, még virágot is tesz az asztalra. Gondoskodik Jézusról. De ő az, akiről az ige azt mondja: „...az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy.” (Jel 3,1c) Nincs benne vágy az ige után. Ő az a gazdag, akinek semmire nincs szüksége. De ez a gazdagság és siker csupán látszólagos. Élet csak akkor van, ha belső hallás van. Vágyakozás az ige után.

Márta a sorrendet tévesztette el. Ő szerette Jézust, hiszen adni akart neki – a magából. De nem ismerte fel az alkalmat és azt, hogy a vendég, Jézus az örök élet ajándékát adhatja neki is.

Végül vessük fel a kényelmetlen kérdést: én kihez hasonlítok a kettő közül? Jézus véleménye világos: „...Mária a jobb részt választotta, mely el nem vették tőle.” (Lk 10,42b; Károli-fordítás)

■ GÁNC S ALADÁR

Értéket felmutatni, érdekeket képviselni

Sajtóbeszélgetésre invitált az Ökumenikus Ifjúsági Iroda

▶ **A jelenlét már üzenet – summázta a Közös Pont sátorok, azaz a három történelmi egyház ifjúsági-fesztivál-missziójának a lényegét Buday Gergely. Az Ökumenikus Ifjúsági Iroda (Öki) evangélikus vezetője főállású kollégáival – Jakob Rita katolikus és Adamekné Németh Zsófia református munkatárssal – együtt természetesen nemcsak ezt a programot, hanem az Öki működését, illetve a 2008. év egyéb projektjeit is ismertette azon a február 27-én tartott sajtóbeszélgetésen, amelyre egyházi médiamunkásokat hívtak meg.**

Az Ökumenikus Ifjúsági Iroda – amelyet a Magyar Katolikus Egyház, a Magyarországi Református Egyház és a Magyarországi Evangélikus Egyház közös elhatározással 2000-ben alapított – 2001 óta alapítványi formában végzi szolgálatát. Működését az egyházak által nyújtott anyagi segítség és pályázati pénzek teszik lehetővé.

Az Öki célja, hogy az információ-

áramlás biztosításával előmozdítsa a történelmi egyházak ifjúsági szervezeteinek, ifjúsági közösségeinek kapcsolat-tartását egymással, valamint a különböző kormányzati és nem kormányzati szervezetekkel. Ezt konkrétan találkozó szervezésével, a különböző köztestületbe és tanácsokba küldött egyházi ifjúsági képviselők munkájának támogatásával és összehangolásával valósítják meg. Emellett információgyűjtéssel, adatbázisok létrehozásával, kiadványok szerkesztésével is foglalkoznak, pályázati lehetőségeket, forrásokat kutatnak fel és tesznek közzé.

Az Öki budapesti központjában zajlott beszélgetés az azt is megtudhattuk, hogy a szervezet hagyományosnak számító kezdeményezései közé tartozik a munkatársképzés, a Közös Pont sátor felállításának és működtetésének különböző ifjúsági fesztiválokon, a keresztény ifjúsági találkozó (KIT) és a Keresztény Ifjúsági Kerekasztal szervezése, a Keresztény ifjúsági szálláshelyek katalógusának megjelenítése, az úgynevezett Ladik program, valamint ifjúsági istentisztelet szervezése az ökumenikus imahét lezárásaként.

Az említett projektek közül bővebben az idén is megvalósítandó Közös Pont sátorról és a 72 óra kompromisszum nélkül elnevezésű kezdeményezésről esett szó. Előbbi az egyházak megszólíthatóságát és a világ felé való nyitottságát kívánja jó értelemben véve demonstrálni világi és egyházi ifjúsági fesztiválokon. Utóbbi – amelyet 2008-ban másodikára, október 24. és 26. között rendeznek meg – arra hivatott, hogy ösztönözze a plébániák és gyülekezetek ifjúsági csoportjait, az egyházi iskolák fiataljait és – reményeik szerint – az önkormányzati iskolák diákjait arra, hogy együtt tegyenek közvetlen környezetükért. Idén a cél háromezer fő megszólítása, az osztrák katolikus ifjúsági mozgalommal összefogva. Távolati törekvésük, hogy 2010-ben Európára kiterjesztve valósítsák meg ezt a projektet.

További információk az alábbi honlapokon: Ökumenikus Ifjúsági Iroda: www.oki-iroda.hu; Ladik program: www.oki-iroda.hu/ladik; Közös Pont sátor: www.kozos-pont.com; 72 óra kompromisszum nélkül: www.72ora.hu.

■ G. Zs.

HETI ÚTRAVALÓ

Az Emberfia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életet adjon váltásául sokakért. (Mt 20,28)

Bőjt 5. hetében az Útmutató reggeli s heti igéi az igazi Főpap szolgálatát állítják elének. A mai passióvasárnapról kezdve a keresztények figyelme az örök Főpap, az Úr Jézus szenvedésére és halálára irányul. Ő kéri: szolgáljass nekem igazságot, „Itélj meg engem, Istenem” (GyLK 705,1)! Az Atya ítélete Jézus megdicsőülését jelenti a keresztáldozat által. Bőjt utunkon mi is kérjük: „Küldd el világosságodat és igazságot, azok vezessenek engem!” (Zsolt 43,3; LK) Feketevasárnap kérdése: „Miért kell gyászban járom...?” (Zsolt 43,2) Zebedeus fiainak kérése: „Add meg nekünk, hogy egyikünk a jobb, a másikunk a bal kezéd felől üljön majd dicsőséges uralkodásod idején.” Az Úr válasza: „...aki nagyvá akar lenni közöttetek, az legyen szolgálat; és aki első akar lenni közöttetek, az legyen mindenki rabszolgája.” (Mk 10,37,43–44) Az indoklás lásd heti igénkben! Az öszövétségi papkirály előképe a mi Főpapunknak, aki a Fiú, és „örök üdvösség szerzőjévé lett mindazok számára, akik engedelmeskednek neki” (Zsid 5,9). Dávid szerint a Messiás páp lesz és király: „Megesküdt az Úr, nem bánja meg: Pap vagy te örökké, Melkisédek módján.” (Zsolt 110,4) Krisztus nem testi származása, hanem feltámadása alapján lett örökkévaló Főpappá. „Ezért üdvözíteni tudja örökre azokat, akik általa járulnak Istenhez, hiszen ő mindenkor él, hogy esedezzek értük.” (Zsid 7,25) Bátorítson Jób hite – Luther Márton fordításában: „Tudom, hogy az én Megváltóm él, és ezután feltámaszt a porból. Akkor majd bőrrömmel vesz körül, és testemben meglátom az Istent.” (Jób 19,25–26; magyarázatos Biblia, 588. o.) A magát értünk feláldozó Főpap szolgálatát ellentéppárhuzamok szemléltetik: Hol? Nem a szentek szentjében, hanem a Golgotán. Mikor? Nem évente, hanem örökre. Mivel? Nem áldozati állatok vérével, hanem a sajátjával. Milyen szövetség közbenjárója? Nem az első, hanem az új szövetségé. Miért? „...hogy az elhívottak elnyerjék az örökkévaló örökség ígértét.” (Zsid 9,15) De mi is az örök váltáság lényege reformátorunk szerint? „Krisztus azzal, hogy pap, Istent Atyává teszi, magát pedig Urunkká.” – „Drágább áldozatot nem adhatott az Isten, mint mikor magát odaadta, és elemeszi magát a szeretet tüzében.” Pál nem az ékecszólás, hanem a Lélek bizonyító erejével hirdeti: „...nem tudok közöttetek másról, csak Jézus Krisztusról, róla is mint a megfeszítettől.” (1Kor 2,2) Krisztus büntörölő áldozata egyszer s mindenkorra érvényes, örök váltáság: „Ahol pedig a bűnbocsánatról van szó, ott nincs többé bűnért bemutatott áldozat.” (Zsid 10,18) János látta a Bárányt és kíséretét a Sion hegyén, és hárfák hangját is hallotta: „...új éneket énekelnek a trónus előtt (...), akik áron vétettek meg a földről...” (Jel 14,3) Az ár az Úr Jézus vére volt; így a mi földi énekünk: „Krisztus, ártatlan Bárány, / Ki miértünk meghalt...” (EÉ 188,1–3)

■ GARAI ANDRÁS

Szélrózsa, avagy mindig mozgásban

A Szélrózsa alakuló programját firtatva különböző reakciókkal találkozhatunk. A meghívandó előadók színes listája elismerő szavakat és aggodalmakat egyaránt kivált. Van, aki örül a sokarcúságnak, az izgalmasnak ígérkező beszélgetéseknek; van, aki óvatosságra int, és a „lelkileg kiskorú” fiatalokat félti a „világ” hatásaitól, emiatt szigorú keretek köré szorítaná, hogy ki szólalhat meg, és mi jelenhet meg evangélikus ifjúsági fesztiválunkon. Felvetődik a kérdés, hogy mit mutatnánk meg a fiataljainknak, mit szeretnénk látni a Szélrózsán, milyen élményt szeretnénk nekik nyújtani.

Nos, alapvetően egy jó hangulatú, színvonalas találkozási lehetőséget szeretnénk teremteni egyházunk fiatal és régebben volt fiatal tagjai számára, hogy örülhessenek egymásnak és a találkozó jelen lévő Isten mosolyának, a reggeli és esti áhítatokban, magánbeszélgetésekben, előadások, koncertek, kreatív programok során megszólaló isteni üzenetnek. Szeretnénk, hogy minél többen eljőjenek szívárványszínű egyházunk tagjai közül, szeretnénk, hogy a saját szemükkel lássák, ne pedig csak hírből értékeljék a Szélrózsát. Szeretnénk, ha a különböző kegyességi irányzatok, melyek egyházunkat gazdagítják, megjelenének Kőszegen is, hogy

mindenki elhozza és megossza a saját kincseit társaival. (A „dicsőítő sátor” például spontán lehetőséget kínál majd erre.) Mert mozgásban vagyunk, sokféle vagyunk, és találkozni kell, hogy aztán egymásból feltöltődve lendülhessünk tovább!

E sorok írója is a Szélrózsa mozgásban lévő tagjai közé tartozik. Úgy alakult a sorsa, hogy pár hónapig különleges körülmények között dolgozhat külföldön, így feladatait – egy időre legalábbis – továbbadja. De a Szélrózsára visszajön; ezt a találkozást még az angol király nő vagy éppen Schumacher miatt sem hagyja ki. Várja a Szélrózsát. Isten áldását kívánja a csapatra, akikkel együtt dolgozott eddig, és akik folytatják a szervezés egyre sűrűsödő munkáját, hogy aztán július 16. és 20. között egy hatalmas szívárványi húzódjön Kőszeg felett, és önök, ti mind ott legyetek, ott legyetek!

■ FRENYÓ ANNA

HIRETÉS

Passió mozgássérült fiatalokkal

A Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség (Mevisz) Bárka szakcsoportja idén hatodik alkalommal hívja és várja a kedves testvéreket a mozgássérült és őket segítő fiatalok közös passiókörútjának alkalmaira, nagyheti elcsendesedésre. A passiókörút állomásai a következők:

- március 16., virágvasárnap, 9.30, sárvári evangélikus templom
 - március 17., hétfő, 18 óra, kemenesmagasi evangélikus templom
 - március 18., kedd, 18 óra, alsósági katolikus templom
 - március 19., szerda, 18 óra, kőszegi evangélikus templom
 - március 20., nagycsütörtök, 18 óra, bobai evangélikus templom
 - március 21., nagypéntek, 18 óra, Budapest-Deák téri evangélikus templom
- A korábbi évek előadás-sorozatain készült fényképek megtekinthetők a <http://www.mevisz.hu/galeria/passio> címen.

EVANGÉLIKUS ISTENTISZTELET A TELEVÍZIÓBAN

Bemutatkozik a Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközség

Az egyházközséget az itt élő evangélikusok 1924-ben alapították meg. A Bocskai úton álló templom, amely a hozzá csatlakozó épületszárnyakkal együtt ma is a gyülekezeti élet központja, 1928-ra készült el Schulek János tervei alapján.

Az eleven életet élő gyülekezet a szocializmus évtizedei alatt nagy nyomásnak volt kitéve, több itt szolgáló lelkész is erőszakkal mozdítottak el tisztségéből. Sokak hűséges munkájának köszönhetően mégis fennmaradt a község, és szolgálata sokakat elért a gyülekezet határain túl is.

Nehéz időkben alakították ki elődeink a Németvölgyi úton azt a protestáns imaházat, amelynek helyén 1994-ben *ifjabb Benczúr László* tervei alapján megépült a református testvérekkel ma is közös tulajdonban és használatban levő farkasréti templom. Szintén régre nyúlnak vissza az egyházközség erdélyi és finnországi testvér-gyülekezeti kapcsolatai.

A gyülekezet küldetése, hogy minél többekkel megismertesse a teremtő és mindannyiunkat magához hívó Istent, aki a Biblia tanítása szerint legteljesebben Jézus Krisztusban mutatta meg szeretetét. Olyan közösséget szeretnénk feljáratni a kerületben élő evangélikusoknak és minden érdeklődőnek, amelyben megtapasztalható ez a szeretet, hiszen ebből táplálkozhatnak emberi kapcsolataink is. A kétezer éves kereszténység és a közel ötszáz éves lutheri reformáció tanítását magunkénak tudva, ugyanakkor a mai kor emberét és kérdéseit szem előtt tartva szeretnénk hitlesen élni és szólni.

Egyházi szolgálatok széles köre zajlik a gyülekezetben. Az istentiszteleteken,

Evangélikus istentisztelet a Magyar Televízióban

Március 16-án, virágvasárnap 11 órától istentiszteletet láthatunk a Magyar Televízió egyes csatornáján Budapest-Kelenföldről. Igét hirdet *dr. József Máté* igazgató lelkész.

bibliaórákon, hitoktatáson, ifjúsági munkán kívül több speciális területet is megemlíthetünk: a kismamakört, a nyugdíjaskört, a cserkészteket, az ének- és zenekart, a színjátszó kört és így tovább. Diakóniai munkatársaink nemcsak a házi gondozásban és a kórházi látogatásban vesznek részt, hanem – a katolikus testvérekkel közösen – a sok rászoruló támogató, Fraknó utcai családsegítő központot is működtetik.

Jelenleg négy lelkész szolgál a gyülekezetben különböző beosztásban: *József Máté* igazgató lelkész, *Blázy Árpád* parókus lelkész, *Blázy Árpádné* beosztott lelkész és *Schulek Mátyas* diakónus lelkész. Az egyházközség felügyelője *Ittész András*, orgonistája *Mekis Péter* és *Bence Gábor*. Utóbbi karvezetőként is működik; az istentiszteleten az ő irányításával szolgál az ének- és zenekar.

Bővebb információ a <http://kelenfold.lutheran.hu/> honlapon olvasható, ahol megtekinthető a gyülekezeti életet bemutató rövidfilm is.

Csodás bábozás

◀ Folytatás az I. oldalról

A zsbibongó gyermekhad és kísérőik már szombaton kora reggel „megszállták” a művelődési házat, hogy még a fellépés előtt lehetőségük legyen a színpad bejárására. Miután mindenki helyet foglalt a nézőtéren, egy – erre az alkalomra verbuválódott – zenekar köszöntötte ének- és zeneszóval az egybegyűlteket. (*Huszák Zsolt* ifjúsági referens, *Ócsai Zoltán* győri és a konferanseziként is közreműködő *Sikter János* porrogasztentkirályi lelkész trióját *Brebovszky Klára* egészítette ki.)

A szervező, vagyis a Magyarországi Evangélikus Egyház Ifjúsági Osztálya nevében *Balog Eszter* lelkész, gyermekreferens üdvözölte a jelenlévőket, s mutatta be a zsűri tagjait: *Döbrentey Ildikó* meserőrt, zsűrielnököt, *Giovannini Kornél* és *Granasztói Szilvia* bábművészt, valamint *Győri Gábor* esperes-lelkész. Utóbbi az alkalomhoz illően egy kesztyűbábbal – amint bemutatta „öt”, barátjával, a csacska barival – lépett a hallgatóság elé, és rövid áhítatában az elvesztett juh példázatáról beszélt, arról a csodáról, hogy a mennyei Atya mindenkire gondot visel.

Nyolc csoport mutatta be produkcióját. Egy bibliai történetet – *Dániel az oroszlánok veremében* – két bábcsoport, a nagyvelegi és a kelenföldi is kiválasztott. A piliscsai gyülekezet tagja, *Nagy Panka* által felkészített egyik csoport a *Királyok első könyvéből* adott elő egy epizódot (*Illés a sarreptai özevnyél*), a másik a vakon született meggyógyításának története mellett döntött. Az *Úr harcosai* nevű büki csapat választása a *Dániel próféta könyvében* olvasható történetre esett (*Három férfi a tüzes kemencében*), a bátonyterenyé-szűpataki *Hajnalcsillag* csoport pedig azt mutatta be, hogyan gyógyítja meg Jézus a bénát. A tengelici *Szivárvány* bábcsoport a *Legokosabb számár* című jelenetéhez a Bálámmal történetből merített ötletet. Utolsóként a győri Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ diákjai léptek a színpadra, ők a tíz csapás történetét elevenítették meg. A három osztály tagjaiból szerveződött bábos társaság – *Döbrentey Ildikó* szavaival élve – „drámai erejű előadást” mutatott be. Egyes jelenetek alatt zene és egy kórus éneke csendült föl (gitáron, valamint zeneszerzőként és szövegíróként *Ócsai Zoltán* lelkész, fuvalán *Marekné Stubán Beáta* tanítónő működött közre).

Mialatt a zsűri határozott a díjak sorsa felől, a Szlovákiából – az Érsekújvár melletti Udvard (*Dvory nad Žitavou*) községből – érkezett *Zsapka Attila* megzenésített versekkel szórakoztatta a kisebb-nagyobb gyerekeket.

Koncertje után következett a várvá várt eredményhirdetés. Első díjjal a győriek jutalmazta a zsűri. A második helyezés azé a piliscsai csapaté lett, amely a vakon született meggyógyítását adta elő. Különlegesek voltak a bábjai: a gyermek szereplők arcvonásait viselték. A megosztott harmadik díjat a tengelici és a büki csapat vehette át. A „Reményteljes kezdet különdíjat” a zsűri a kelenföldieknek, a „Dekoratív bábozók különdíjat” a bátonyterenyéi-szűpatakiaknak, az „Élő játék különdíjat” a nagyvelegieknek, az „Utánpótlás különdíjat” pedig az első piliscsai csapatnak ítélte oda. Kesztyűbábot minden résztvevő kapott; a helyezettek huszonötezer, húszezer, illetve tizenötezer forintos pénzjutalomban is részesültek, a különdíjasok pedig nyolc-nyolcezer forintnak örvendhettek. (Az említett összegeket a csoportvezetők a gyülekezeti gyermekmunka fejlesztésére kell, hogy fordítsák.)

Egyházi bábozásról lévén szó nem véletlen, hogy a hazaindulókat *Döbrentey Ildikó* a következő szavakkal bocsátotta útjukra: „Jézus nem azért szeret benneteket, mert báboztok, hanem azért, amilyenek vagytok. Örömet lel bennetek, a lelkes, jókedvű és jó szándékú hittanosokban, akik plusz terhetek is magatokra vállaltatok, amikor készültetek erre a versenyre, amely segítette nektek abban, hogy jobban megismerjétek Krisztust. Ha ma nyertetek, de az ő barátságát elvesztitek, mindent elvesztetek. És ha ma nem nyertetek is, de őt barátotoknak mondhatjátok, minden a tiétek.”

Első ízben indult, és máris második helyezést ért el a piliscsai missziós gyülekezet bábcsoportja

Újoncok a bábversenyen!

Egy bábversenyrajongó jegyzete

Miért olyan nagy szám, hogy idén két új csapat is benevezett a hagyományos tavasznyitói bábversenyre? Egyrészt mert minden nagyszabású, rendszeresen felbukkanó esemény előbb-utóbb szembesül a következő problémával: mire minden végre elajóztatott zajlik, addigra úgy beáll, hogy már mindent tudunk előre. Kis túlzással: aki tavaly lebilincselően humoros darabot írt, azon idén is legalább annyit nevéünk; aki tavaly hatvan gyereket megmozgatót a színpadon, az az idén is elkápráztatott a nagy mozgások rendezettségével; aki tavaly lírai zenét szerzett a történethez, az az idén is csodás volt. Az új csapatok új szint, új bábokat, új stílust hoznak.

De azért is jó, mikor új együttessé merészkednek a színpadra, mert most már ők is tudni fogják, micsoda élményekkel, örömeikkel, izgalommal jár egy-egy bábverseny. Ráadásul nagy adag bátorság is kell ahhoz, hogy újoncként ki merjenek állni a helyszínt

és a műfajt már jól ismerő, tapasztalt bábosok közé. A legyőzött félelmek és izgalom pedig nagyon megerősítik az embert!

Kinek ajánljuk hát a bábozást? Azoknak, akik eddig is báboztak, hiszen évről évre várjuk az adott tematikában a legújabb „termést”. Ajánljuk azonban azoknak a gyülekezeteknek is, ahol esetleg jólesik frissíteni a megszokottat: a hittanórák, cserkészgyűlések és kézművészdélutánok jól megszilárdult rendjét izgalmasan színesítheti az új műfaj (ilyen volt a kelenföldi). És különösen ajánljuk azoknak, akik most gyűjtik össze a csapatot, mint a piliscsai missziós gyülekezet, amelyben az újonnan kiköltözött családoknak szükségük van közös sikerélményekre, vonzó eseményekre – biblikus háttérrel.

Vigyázat, a műfaj idő- és energiagigényes! A szombati eseményeket látva azonban biztosan állíthatom, hogy a befektetett munka megtérül.

■ ITTÉSZ SZILVIA

Jelenet a tengelici Szivárvány bábcsoport A legokosabb számár című darabjából

A béna meggyógyításának története a bátonyterenyé-szűpataki bábosok előadásában

HIRDETÉS

A Magyar Evangélikus Értelmiségi Társaság (Mevét) ez év április 5-én értelmiségi konferenciát rendez az Evangélikus Hittudományi Egyetemen. A két szekció témája és előadói:

1. Kommunikáció. Előadók: *Krámer György* püspökhelyettes és *Mihályi Norbert* PR-menedzser.
2. Szellemi központok. Előadók: *Ittész János* elnök-püspök és *Tölli Balázs* gimnáziumigazgató.

A részletes programról és a jelentkezés módjáról később adunk tájékoztatást. A Mevét intézőbizottsága

Szeretettel tájékoztatjuk gyülekezeteinket, hogy bőjt hatodik vasárnapjának (március 16.) offertórium a szórványgyülekezetek támogatását szolgálja. Kérjük, adakozó szeretettel segítsék az ügyet!

ISTENTISZTELETI REND | 2008. március 9. – Budapest

Bőjt 5. vasárnapja (Judica). Liturgikus szin: lila.

Lekció: Jn 8,46–59; Zsid 9,11–15. Alapige: 1Móz 22,1–13. Énekek: 199., 379.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) *Balicza Iván*; de. 10. (német, úrv.) *Andreas Wellmer*; de. 11. (úrv.) *Bence Imre*; du. 6. *Balicza Iván*; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fehé** de. 10. *Veperdi Zoltán*; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 II. *Sztojanovics András*; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) *Sztojanovics András*; **Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. *Donáth László*; **Óbuda, III., Dévay Bíró M. tér** de. 10. *Hokker Zsolt*; **Újpest, IV., Lebstűck M. u. 36–38.** de. 10. *Solymár Péter Tamás*; **Káposztásmegyér, IV., Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. *Solymár Péter Tamás*; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) *Cselovszky Ferenc*; de. 11. (úrv.) *Gerőfi Gyuláné*; du. 5. (asztali beszélgetések) *Kézdy Edit*; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) *Aradi György*; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. *Kertész Géza*; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) *Gulácsiné Fabulya Hilda*; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) *Kertész Géza*; **VIII., Bláthy Ottó u. 10.** (*Betánia Szeretetszolgálat*) de. 9. (szuplikáció) *Kalit Eszter*; **IX., Haller u. 19–21. I. emelet** de. 11. (úrv.) *Koczor Tamás*; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. (szuplikáció) *Kalit Eszter*; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) *dr. Blázy Árpád*; de. 11. (úrv.) *dr. Blázy Árpád*; du. 6. (vespera) *dr. Blázy Árpádné*; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. *dr. Blázy Árpádné*; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) *Bittner Abigél*; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) *Bencéné Szabó Márta*; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. *Kendeh György*; **XIII., Frangepán u. 41.** de. fél 9. *Kendeh György*; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) *Tamásy Tamásné*; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. (úrv.) *Tamásy Tamásné*; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) *Szabó B. András*; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28.** (kistemplom) de. 10. *Bátovszky Gábor*; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) *Börönte Márta*; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. *Blatniczky János*; **Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24.** de. 9. *Blatniczky János*; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. *Eszlényi Ákos*; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. *Eszlényi Ákos*; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. *Kósa László*; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. *Kósa László*; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) *Hulej Enikő*; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83.** (református templom) de. 8. *Hulej Enikő*; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. *Széll Bulcsú*; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. *Széll Bulcsú*; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (családi) *Győri János Sámuel*; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. *Zólyomi Mátyas*; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (szuplikáció) *Nagy Gábor*; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. *Endreffy Géza*; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2.

■ ÖSSZEÁLLÍTOTTA: BODA ZSUZSA

■ GAZDAG ZSUZSANNA

A kert

▶ **Rovatunk előző cikkében a templomépítéssel Lutheránus jellegzetességeivel ismerkedhettünk meg. Az építéssel és a környezet viszonyára a későbbiekben szeretnénk még visszatérni, ám most, tavasz közeledtével járjuk körül egy kicsit a templomok, parókiák kertjeit.**

A kert, a kert... az első, a csodás Ádám és Éva tiünderkerte volt. Nem lakott abban ember soha más, Csak ketten ők... de rég eltékozolt Már az a kert... S most lám, számunkra is Isten valódi kertét ültetett: Virul, terem, van benne munka is, Gondozzuk hát jó szívvel, míg lehet.

(Füle Lajos: A kert)

Kertek létesítése és művelése már az ősi kultúrákban is volt. Talán az egyik leghíresebb példa Szemiramisz – lépcsőzetes teraszon kialakított – függőkertje (Kr. e. 800 körül), melyet az ókor hét csodája közt is számon tartottak.

A Biblia is utal rá, hogy a királyok palotáit és többnyire a templomokat is kertek vették körül. Olvashatunk zöldeges-, veteményes- és szőlőskertekről, találkozzunk továbbá dió-, füge- és olajfakerttel. Az is előfordult, hogy a kertek temetkezési célra használták. Mivel Palesztina területén mindig is meghatározó tényező volt az élethez szükséges víz közelsége, a kerteket is többnyire olyan helyen hozták létre, ahol megoldható volt az öntözés.

Hogy idegenek és a vadállatok ne tehesenek kárt bennük, a kerteket általában bekerítették. A kerítés építhetett kőből, de alkothatta különféle sövény is. A kertek és a kerítések rendszeres gondozást igényeltek, és ahogyan a Példabe-

szédek könyvében is olvashatjuk, a lusta ember földjét felverte a gaz, kerítése leomlott (Péld 24,31).

A kert jelképes értelemben gyakran szerepel a próféciákban. Ézsaiás Isten szőlőskertjének nevezi Izraelt, amely bünei miatt olyanná válhat, mint az elpusztított kert, azonban ha Isten megkönyörül rajta, olyan lesz, mint a megöntözött kert. Isten az első kert az embernek ajándékozta, hogy művelje és őrizze. Az ember büne miatt örökre kiűzetett ebből a földi paradicsomból, Jézus keresztalála azonban mégis megnyitotta számunkra a mennyi paradicsomba vezető utat.

Elmondható, hogy gyülekezeteink többségének van kisebb-nagyobb kertje, temetője; többnyire még a városi templomokhoz, parókiákhoz is tartozik egy „talpalatnyi föld”. Több helyütt tapasztalható azonban, hogy nem fordítunk kellő figyelmet a templomok környezeteinek, kertjének rendben tartására.

A kertben szinte egész évben akad tenedő, sok gyülekezetben talán mégis a hűvös előtti tavaszi nagytakarítás a leggyakoribb – templomon kívül és belül egyaránt. Az őszi maradt levelek, letrött ágak összegyűjtése, a bokrok, sövények rendbetétele, a kerítés mentén felgyűlt szemét összegyűjtése bőven ad feladatot. A kert munkája pedig amellet, hogy hasznos, felüdítő is, a gyerekek is szívesen részt vesznek benne.

Az esztétikus kert közösségi életünk kifejezője lehet, és lakókörnyezetünk díszévé válhat. Egy-egy bibliaköri, hittanos és egyéb gyülekezeti program alkalmával pedig mi magunk is részesülhetünk a kert számtalan apró szépségéből.

Az alábbiakban néhány ötletet adunk közre, melyekkel gazdagíthatjuk gyülekezeti életünket, és a természethez is közelebb kerülhetünk.

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla
E-mail: ararat@lutheran.hu

a) Alakítsunk ki kerékpárok tárolására alkalmas területeket, ezzel is ösztönözve a gyülekezeti tagokat, hogy aki teheti, kerékpárral érkezzen az alkalmaikra.

b) Részessük előnyben a tömegközlekedési formákat, hogy ne legyen szükség újabb parkolóhelyek kialakítására.

c) Alakítsunk ki kerteket, vagy használjuk ki a már meglévő templomtelken; fontos, hogy a kert fekvésének, talajának megfelelő, lehetőleg a tájba illő növényeket válasszunk. A nevüket kis táblákon fel is tüntethetjük.

d) A gyermek-bibliakörösök, hittanosok számára kis „tankert” is létrehozhatunk, amelyet közösen gondozhatnak. (Jézus néhány példázata is jól szemléltethető ily módon.)

e) A bogyt termő bokrok és fák a kertbe vonzzák a madarakat, télen felrakhatunk madáretetőt is.

f) Ha lehetőségünk van rá, alakítsunk ki avar, fű komposztálására alkalmas helyet, vagy helyezünk ki erre a célra dobozokat, ládákat.

g) Ültessünk fát, virágot minden megkeresztelt után, vagy buzdítsuk erre a szülőket, keresztszülőket.

Szívesen fogadunk további ötleteket, valamint szép kertekről, kerti alkalmakról készült felvételeket az ararat@lutheran.hu e-mail címen.

■ – JCSCS –

Lutheránus természetbúvárok nyomában

Hentzius Márton és Leutmann Nándor emlékezete

▶ **Az utóbbi néhány esztendőben az Evangelikus Élet hasábjain rendszeresen foglalkoztunk egyházi szolgálatot végző vagy a világi életben lutheránus hitüket megváltó, munkásságuk során természettudományokat, így a csillagászatot is aktívan művelő 16. és a 17. századi értelmiségiekkel. Közülük többek neve ma is jól ismert (Honterus Jánosé, Jeszenszky Jánosé, Frölich Dávidé, Bayer Jánosé), de egy-egy évfordulóval kapcsolatban megemlékeztünk olyanokról is, akiket azóta vagy elfeledtek, vagy akik csak szakemberek körében ismertek (Schnitzler Jakab, Poprádi Ádám, Thann András, Basch Simon, Hermann Dávid). Alábbi írásunkban is ebbe a korszakba teszünk időutazást; az erdélyi Hentzius Mártont és a felvidéki Leutmann Nándort mutatjuk be. A két evangélikus szerző tudományos tevékenysége kevésbé ismert, működésükről kevés írásos forrás maradt ránk, ennek ellenére érdemes számba venni, amit pályájukról tudunk.**

Hentzius Márton 1520 táján született. Vezetéke Heinz, illetve Hiensz formában is ismert. Tanulmányait 1540 körül Heidelbergben végezte. 1543-ban már Nagyszébenben találkozhatunk a nevével. (Szeben első lakói német, flamand és vallon telepek voltak, akiket 1141 és 1161 között II. Géza király hívott az ország keleti régiójának benépesítésére. A 16. századra a város a Magyar Királyság, majd az Erdélyi Fejedelemség szász önkormányzatának egyik legfontosabb kulturális, vallási és gazdasági központjává vált.)

E korszak egyben az erdélyi protestantizmus megjelenésének és felemelkedésének ideje is. A lutheri reformáció apostolai, illetve a város vezetői alapvető fontosságúnak tekintették a kiművelt, keresztény emberfői képzést. Nagyszében így 1545-ben hatszáz forintot áron új, az előbbinél tágasabb iskolaépületet vásárolt, s megfelelően berendezte. Ebben a – valljuk be, mai szemmel irigylésre méltó – milióban tanított a városi iskolában 1543-tól 1547-ig Hentzius. Ezután évtizedeken át, 1582-ig ötven forint fizetéssel lektorként működött. Pályájának csúcaként 425 esztendővel ezelőtt, 1583-ban ő lett az iskola igazgatója, százhusz forintot javadalmazással; posztját 1585-ig töltötte be.

Írásos munkái ugyan nem maradtak ránk, töredékes életrajzi adataiból azonban tudjuk, hogy az oktatás mellett természettudománnyal foglalkozó emberként, jeles csillagászként is számon tartották.

Leutmann Nándor az 1630-as évek környékén született a Felvidéken, a Nyitra vármegyei Németprónán, melyet egykoron szintén a II. Géza király által betelepített német aranybányások alapítottak. Meg kell említeni, hogy Leutmann keresztnéve a különböző forrásokban Ferdinand, Márton, Martinus és Mátyás alakban is előfordul, illetve van olyan életrajzi említés, mely szülőhelyét a közeli Tótprónát említi; ez, amint elnevezése mutatja, szlovákok lakta falu volt. A korszak lutheránus értelmiségének tipikus útját bejárva a híres-neves wittenbergi egyetemen kezdte meg tanulmányait háromszázötven esztendővel ezelőtt, 1658. március 10-én.

Az egyetemen szokásos vitaértekezés 1659. november 12-én jelent meg. A légkör jelenségei közül a hó, a havazás eredetével, tudományos kérdéseivel foglalkozó disputáció (Ex Physicis Disputatiorem Publicam, De Nive, In Electorali ad Albin Academia, Sub Praesidio...) elnöke – a nyomtatott verzió kivitelezésében valószínűleg főszerepet játszó – Georg Caspar

Kirchmeiert (1635–1700), az egyetem szónoklatlan-professzora volt.

A tanulmány, bár olyan kiváló elmékre hivatkozik, mint René Descartes és Johannes Kepler, teljes egészében skolasztikus nézetekről tanúskodik. Megállapítja, hogy a hó vizes meteor, de tartalmaz levegőt és földet is, csak tüzet nem. Úgy keletkezik, hogy a felhők összesűrűsödnek, ez esőben feloldódik, majd megfagy. Ezt követően az értekezés a korabeli filozófiai gondolkodásra jellemzően az úgynevezett négy arisztotelészi okot tárgyalja. Megállapítása szerint a dolgot létrehozó ok Isten, mert minden meteorot ő teremtett. A távolabbi egyetemes ok a csillagokban keresendő, bár nem mindegyiknek van befolyása, csak a Napnak, a hó fejedelmének, a Holdnak, a nedvesség urának, az esőt hozó Plejádoknak és Hiádoknak, a záporosót hozó Orionnak és a hideget szerető Szaturnusznak. Az anyagi ok adja meg a hó összetételét, a vizet, a földet, a levegőt, de könnyű test lévén főképpen gőznek tekinthető. Végül az utolsó ok szintén maga az Isten, az ő természetben betöltött szerepe.

Leutmann nevével később évtizedeken át Wittenberggel kapcsolatban találkozhatunk. Gyakran jegyzett az akkori egyetemeken szokásos üdvözlő verseket. Többek között 1678-ban Michaelis Pált, 1681-ben Michaelis Györgyöt köszöntötte; 1690-ben Pilarik Jeremiás, majd 1707-ben Kassai Mihály halálára emlékezett ilyen formában. Egy 1676–79-es bejegyzéseket tartalmazó emlékkönyv (Manipulus Virorum Excellentissimumum...) is hűen őrizi nevét; ebbe protestáns lelkészek – köztük több magyar protestáns gályarab lelkész – írtak emlékező sorokat, bizonyítva az utókor számára a németprónai születésű, wittenbergi Leutmann Nándor egyházi kapcsolódásait, evangélikus lelkészi szolgálatát.

■ REZSABEK NÁNDOR

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

Találkozások – a Bibliával és egymással

Találkozni jó. Azzal, akit ritkábban látunk, és azzal is, aki naponta jelen van életünkben. Azzal, amit régóta ismerünk, és azzal, amit újra és újra felfedezhetünk. Aszódon ismét lehetőségünk volt a találkozásra. Az Aszódi Evangélikus Egyházközség gyülekezeti termében több mint százán gyűltünk össze, s reménység szerint ezután minden hónap utolsó hétfőjén megtehetjük. A Biblia éve alkalmából az aszódi evangélikus gyülekezet és az Evangélikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziuma és Kollégiuma közös előadás-sorozatát szervezett, melynek február 25-én tartottuk az első alkalmát.

Lőrinc Csaba, az evangélikus gyülekezet lelkésze a bibliaolvasó Útmutató napi igéjével köszöntötte Mekis Ádám esperest és az egyházmegye vezetőségének megjelent tagjait, dr. Roncz Bélát, az evangélikus gimnázium igazgatóját és mindazokat, akik elfogadták a meghívást D. Szabik Imre nyugalmazott evangélikus püspöknek, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa és a Magyar Bibliatársulat elnökének A Biblia, a könyvek könyve című referátumára.

Az előadás több oldalról közelítette meg a Bibliát. Milyen a személyes kapcsolatunk a Bibliával? – hangzott az első kérdés. Melengető érzés volt felidézni az életünket végigkísérő, személyesen nekünk választott igéket a keresztelestől az esküvőig, s hallhattuk, ahogyan az előadó mintegy biznyságtételként idézte a sajátját.

Ezt követően Szabik Imréné, Marika néni meleg hangú felolvasásából megismerhetjük a Nemzetközi Bibliatársulat létrejöttének történetét s folytatásképpen a Magyar Bibliatanács munkáját, melynek egyik eredményeképp otthonunkba kerülhetett az új fordítású Biblia. Természetesen nem maradhatott ki az előadásból az egyes bibliai könyvek megszületésének áttekintése sem.

Ennek az előadásnak és a Biblia évének is az az egyik fő gondolata és célja, hogy újra megismerjük, felfedezzük a Bibliát, s olvasása, az ige hallgatása mindennapi szükségletünké váljon. Az együttléti Schütz zenei gondolataival és közös énekléssel zárult.

Jó volt találkozni egymással a helyi evangélikus, katolikus, református és baptista testvérekből álló ökumenikus gyülekezetben, s jó volt találkozni az évezredekkel ezelőtt született, mégis személyesen nekem is szóló, Istentől elszakadni nem hagyó Bibliával.

A tíz előadásból álló sorozat egész évben folytatódik. Az előadásokat Ittész János elnök-püspök, dr. Fabiny Tamás püspök, dr. Pecsuk Ottó, a Magyar Bibliatársulat főtájkára, dr. Beer Miklós váci megyés püspök, az Evangélikus Hittudományi Egyetem oktatói és az Evangélikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziuma és Kollégiumának tanárai tartják. Mindegyik előadásban a Biblia kerül a középpontba a hit forrásaként és úgy is, mint felbecsülhetetlen értékű kulturális kincsünk. Hallhatunk majd például a bibliafordításokról, Pál apostol alakjáról vagy arról, hogy miként épül be a Szentírás erkölcsi értékrendünkbe, illetve hogyan hatja át a Biblia az irodalmat és a képzőművészetet.

BÁRDOSSY TÍMEA (Aszódi)

„Felelősök” találkozója

A Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke – Lasztovcza Jenő – immár hagyományosnak mondható találkozóra hívta össze a történelmi egyházaknak a megye területén szolgáló ve-

junktus Keresztyén felelősséggel a nemzetért címmel tartott előadást, valamint tájékoztató hangzott el az idén Wittenbergbe tervezett tanulmányútról. Egyházzunkat Ittész János, a Nyugati (Dunántúli)

zetőit, illetve az önkormányzat irányítóit. A február 26-án tartott találkozónak a Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola adott otthont. A közös ebéd és az intézmény bejárása után dr. Huszár Pál nyugalmazott egyetemi ad-

Egyházkerület püspöke, Szabó György egyházkerületi felügyelő, Menyész Gyula püspöki titkár, valamint Polgárdi Sándor espereshelyettes és Henn László egyházmegyei felügyelő képviselte.

■ MENYÉSZ GYULA felvétele

Hibaigazítás. Az Evangelikus Élet legutóbbi – 2008. március 2-ai – lapszámának 4. oldalán a nők idej világinanapjával kapcsolatos, Egyértelmű bizonyosság című cikkbe sajnálatos hiba csúszott. A néhány budapesti helyszínt és időpontot felsoroló keretes összeállításban a kelenföldi alkalom időpontja tévesen jelent meg. A helyes időpont: március 10., hétfő, 10 óra. Olvasóinktól elnézést kérünk.

HIRDETÉS

Pályázat lelkészi állásra

Megüresedett a Vecsési Evangélikus Egyházközség lelkészi állása. A lelkészválasztást előkészítő folyamat a meghirdetés szakaszába lépett. Az egyházközség várja azoknak a lelkészeknek a jelentkezését, akik szolgálatukat szívesen folytatnák Vecsésen, illetve a Gyálon és Üllön levő szórványokban.

Az elvégzendő szolgálatról, a körülményekről és a díjlelvélről részletes információ kérhető a Dél-Pest Megyei Evangélikus Egyházmegye esperesi hivatalában (2721 Pilis, Kossuth Lajos u. 34.). E-mail a gyorgy.kramer@lutheran.hu címre kérünk; személyes kapcsolatfelvétel a 20/824-2966-os egyházi mobilszámon vagy a 30/626-8309-es telefonszámon lehetséges. A pályázatokat – önéletrajz pályaképpel, a motiváció ismertetésével, a gyülekezeti szolgálatra vonatkozó tervekkel, elképzelésekkel – postai úton 2008. március 31-ig (postabélyeg kelte) a Dél-Pest Megyei Evangélikus Egyházmegye esperesi hivatalába kell megküldeni.

A gyülekezet presbitériuma fenntartja magának a jogot arra, hogy a pályázatokat előzetesen értékelje. Az új lelkész megválasztásáról a törvényben meghatározott eljárás szerint a gyülekezet közgyűlése dönt.

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

A rákosszentmihály-sashalmi evangélikus gyülekezetben (1161 Budapest, Hősök tere 10–11.) március 9-én 19 órakor Taizéma, énekegyüttléti lesz. Előtte 18.30-kor agapé (esti uzsonna). Információ: <http://gyertyafeny.lutheran.hu/>. Szeretettel hívjuk és várjuk a kedves testvéreket.

A Deák téri gyülekezet Asztali beszélgetések című sorozatának legközelebbi alkalman Kézdy Edit igazgatónő a másfél évtizede újra egyházi fenntartásban levő Deák Téri Evangélikus Gimnázium elmuldt tizenöt évéről tart beszámolót március 9-én, vasárnap 17 órakor a Deák téri gyülekezet nagytermében. Az alkalom vendége lesz az iskola színjátszó köre is.

Az Evangélikus Külmissziói Egyesület (EKME) legközelebb március 17-én 17.30-kor tartja szokásos összejövetelét az országos iroda Üllői út 24. szám alatti, utcáról nyíló előadótermében. Beszámolót tart Csépe Andrea, a Wycliffe Bibliafordítók Egyesületének munkatársa. Minden érdeklődőt szeretettel vár az EKME vezetősége!

HIRDETÉS

Március 15-től kórházi lelkigondozói szolgálatunk szeretettel várja mindazokat, akik szükségét érzik személyes lelkigondozói beszélgetésnek. Lehetőséget biztosítunk erre minden kedden 15 és 18 óra között az Üllői út 24. szám alatt lévő irodánkban, előzetes időpont-egyeztetés alapján. Nemcsak szóbeli beszélgetésre van lehetőség, hanem e-mailben való levelezésre is. Balogh Éva: 20/824-4723; bodzabokor@gmail.com. Heinemann Illdikó: 20/770-0442; k.h.ildi@freemail.hu.

A Magyar Televízió március 9-én, vasárnap 11.25-től tűzi műsorra a 2008 a Biblia éve című sorozat harmadik részét. Az adásban püspökeink szólnak a Szentírásához való kötődésükről és a Biblia éve elnevezésű rendezvénysorozat evangélikus programjairól.

HALÁLOZÁS

Életének hetvenötödik évében elhunyt Puskás János, a hánta-ászár-kisbéri, majd a pusztavám-móri gyülekezet volt lelkésze. Temetése Budakeszin lesz március 7-én, 14 órakor.

Bach h-moll miséjét hallgathatjuk meg március 14-én, pénteken 12 órától a Bartók rádióban dr. Kamp Salamon vezényletével.

APRÓHIRDETÉS

Építőiparban jártas, nagy gyakorlattal rendelkező, agilis villamosmérnököt keresünk budapesti munkavégzésre. T.: 30/928-1733.

Építőipari villanszerelésben jártas, nagy gyakorlattal rendelkező villanszerelőket, villanszerelő brigádokat áprilistól folyamatosan budapesti munkára felvesszünk. T.: 30/928-1733.

Nyarálom festési munkálataihoz áprilista olyan mestert keresek, aki a Balatontól távolabb lakik, így örömmel veszi ajánlatomat, hogy munkája fejében ingyen nyaralhat családotul. Anyag biztosítva! Hívjon a 20/566-7671-es számon!

Harangtoronyok belső szervizelése. Gombos Ferenc – tel.: 30/505-0546 (az esti órákban); e-mail: gombosmi@invitel.hu.

Az égre mutató kereszt alatt a templomtorony legszebb díszé a toronyóra. Ön-nél működik? Toronyóra-, harangjáték-, haranglengető-, vezérlőóra-készítés, -javítás. 5 év garancia. Konkoly Múvek Toronyórágyára, 1102 Budapest, Állomás u. 14., telefon: 1/260-7065, 30/949-2915.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Hallgasd meg szavamattal reggel, Uram, reggel eléd készülök, és várlak. Zsolt 5,4 (Fil 4,6; Mk 10,35–45; Zsid 5,7–9; Zsolt 102) Reggel; fáradt ébredés, gyors reggeli és rohanás. Újabb reggel, még fáradtabb ébredés és még nagyobb rohanás. Jó ez így? Vegyük észre, hogy nem mindegy, miként kezdődik a napunk, kinek a szavára hallgatunk, és kiben bí-zunk. Amikor felébredünk, az Úr már „ott vár minket az ágyunk szélén”, beszélgetni akar velünk, és erőt szeretne adni az aznapi terhek elhordozásához. Ne keljünk fel anélkül, hogy ne beszéljünk vele! Minden reggel meghallgat és vár minket az Úr!

Hétfő

Hála legyen az Istennek kimondhatatlan ajándékáért! 2Kor 9,15 (Zsolt 50,23; Zsid 1/6,20/7,1–3/16–17/24–27; Jn 17,1–8) 1973. április 22-én a cinkotai evangélikus templomban is elhangzott ez az ige. Keresztelő volt, az én keresztelőm. Nem emlékszem semmire, de őszintén hiszem, hogy öthetesen, kisgyermekként ajándékká lettem Isten és a szüleim számára. De ennél több is történt: az én ajándékkommá lett az Isten! A kereszt-ségben megragadtam, később megszólított, s azóta is az ő kegyelméből élek. Kereszt-ségünk kimondhatatlan ajándék, legyünk hálások érte, és hordozzuk rendszeres imádságban a gyülekezeteinkben megkeresztelt gyermekeket és felnőtteket!

Kedd

Megpróbáld a nyomorúság kohójában. Ézs 48,10 (Jn 5,5,8; Jób 19,21–27; Jn 17,9–19) Isten kohójába belekerülni egyszerre fájdalmas és csodálatos. Fájdalmas, mert emberek vagyunk, s terhelnek nyomorúságaink, de csodálatos is, mert a próbák közben még inkább érezzük az Úr szeretetét, megtartó erejét. A nyomorúság kohója nem sorscsapás, hanem általa megpróbált minket az Úr, lélegeti rólunk mindazt, ami értékelen és silány. Leolvasztja rólunk nagyképeségünket, önzésünket, egoizmusunkat, hogy – amint Péter apostol írja – „a ti megpróbált hitetek, amely sokkal értékesebb a veszendő, de tűzben kipróbált aranyról, Jézus Krisztus megjelenésekor méltónak bizonyuljon a dicsőre, dicsőségre és tisztességre” (1Pt 1,7).

Szerda

Vajon nem Isten választotta-e ki azokat, akik a világ szemében szegények, hogy hitben gazdagok legyenek, és örököljék azt az országot, amelyet Isten az őt szeretőknak ígért? Jak 2,5 (Zsolt 140,13; Zsid 9,11–15; Jn 17,20–26) Örökségre vagy kiválasztva! Lehet, hogy a világ szemében szegénynek látszol, lehet, hogy semmi nincs, ami a világban értéknek számítana, mégis tiéd a legnagyobb kincs: a hit gazdagsága és az Isten országa! Valóban a tiéd? Van egy feltétel: országát Isten „az ő szeretőknak” adja örökségül. Ha őszintén szereted az Urat, akkor – de csak akkor! – már itt a földön az ő országának örököse és polgára vagy.

Csütörtök

Uram, atyánk vagy te mégis! Mi vagyunk az agyag, te a mi formálónk, kezéd alkotása vagyunk mindannyian. Ézs 64,7 (Ef 2,10; 1Kor 2,1–5; Mk 14,26–31) Mégis. A hit szempontjából a legcsodálatosabb szó, amelyben benne van az egész üdvörténet. Ézsaiás is tudta ezt. Megdöbbenő őszinteséggel írt népe helyzetéről: „Mindnyájan olyanok lettünk, mint a tisztátalanok, minden igazságunk olyan, mint a szennyes ruha. Elhervadtunk mindnyájan, mint a falevél, bűneink elsodornak bennünket, mint a szél. Nincs, aki nevedet segítségül hívna, aki buzdogn ragaszkodnék hozzád. (...) Uram, atyánk vagy te mégis!” Bőjtben, őszintén magunkba nézve nem ugyanezt látjuk-e mi is? Mégis! Mindezek ellenére az Isten mégis szeret, mégis Atyánk, Jézus mégis meghalt értünk! Legyen ezért boldog hitvallásunk nekünk is: „Uram, atyánk vagy te mégis!”

Péntek

A mi Urunk Jézus Krisztus megerősít titeket mindvégig, hogy feddhetetlenek legyetek a mi Urunk Jézus Krisztus napján. 1Kor 1,8 (Zsolt 121,4; Zsid 10,1,11–18; Mk 14,32–42) Megerősít téged Jézus Krisztus a mai napon. Bármilyen kísértés tör rád, bármilyen testi vagy lelki messzebbre tekint, ennél is többet ígér: „mindvégig” megerősít. Nem csak ma, hanem holnap, holnapután, egy hónap és egy év múlva is, egészen addig, amíg eljön számunkra az Úr napja. Erő ma és erő egész életünkön át. Ezt adja nekünk az mi Urunk, Jézus Krisztus.

Szombat

Így szól az Úr: Örömmel teszek jót velük. Jer 32,41 (Mk 9,31; Jel 14,1–3/4–5; Mk 14,43–52) Ezt az igét olvasva sokaknak eszébe juthat esketési liturgiánk szép mondata: „Isten, a mi mennyei Atyánk gyermekei javát akarja, és gyönyörködik igazai örömeiben. Aho-gyan ti most hálával gondoltok szeretetére, úgy fordul feleték atyai jószágával, és útmutatást ad nektek igéjében, hogy boldog legyen életetek.” Mindez igaz, de a mai ige arra hívja fel a figyelmünket, hogy a mi Istenünk nemcsak életünk különleges ünnepein szeretne örömet adni a szívünkbe, hanem mindennap. Teremtő és gondviselő Atyánk mindig jót akar nekünk! Gyönyörködik gyermekei örömeiben, minden szavával és tetteivel azt szeretné, hogy boldogok legyünk. Ebből fakadóan keresztényi hitünk nem a szomorúság, hanem az öröm hite (evangélium!). Örömmel tesz jót velünk az Isten, sugározzon hát rólunk is ez az öröm!

■ DEÁK LÁSZLÓ

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból március 9-étől március 16-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>8.50 / Duna Tv Csillag születik (kanadai-román játékfilm, 1991) (94')</p> <p>11.25 / mtv 2008 a Biblia éve, 3. rész Püspökeink szólnak a Bibliához való kötődésükről, és a Biblia éve evangélikus programjairól (35')</p> <p>12.00 / Duna II. Autonomia Semper reformanda, 9/4. rész: Éneklő reformáció Észak-Magyarországon (2001) (31')</p> <p>13.40 / Duna Tv Nem élhetek muzsikaszó nélkül (magyar játékfilm, 1935) (78')</p> <p>20.55 / Duna II. Autonomia Úton a halállal Portréfilm Polcz Alaine-ről (magyar dokumentumfilm-sorozat, 1996) 2/2. rész (53')</p>	<p>9.30 / m2 A magyar írásbeliség története 2. rész (30')</p> <p>11.00 / Hallmark A vér nem válik vízzé (játékfilm, 2005)</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház félórájában az országos iroda új igazgatóját, Kákay Istvánt mutatják be.</p> <p>19.45 / Duna Tv A világörökség kincsei A chartres-i katedrális – Franciaország (német ismeretterjesztő sorozat, 1994) (15')</p> <p>20.00 / Duna II. Autonomia A Városligeti fasortól a milánói Scalái. Peskó Zoltán portréja (magyar dokumentumfilm-sorozat, 2007) 2/1. rész (56')</p>	<p>7.25 / Duna Tv Isten kezében (ism.) (26')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Tanúim lesztek! A római katolikus egyház félórája</p> <p>14.05 / Kossuth rádió Arcvonalok. Bartha József holtmarosi lelkész (30')</p> <p>14.20 / Duna II. Autonomia Mindentudás Egyeteme Kósa Éva: A média szerepe a gyerekek fejlődésében (60')</p> <p>19.00 / Duna Tv Szép magyar komédia (magyar játékfilm, 1970) (81')</p> <p>20.00 / PAX Mit ér az ember, ha újságíró? Trencsényi Zoltán (41')</p> <p>20.23 / Kossuth rádió Részletek a Kormorán együttes 1848 című lemezéről (7')</p>	<p>9.02 / m2 Századfordító magyarok Nemes Nagy Ágnes (1922–1991) (52')</p> <p>12.50 / Duna II. Autonomia Gondviselésed elmúlt cselekedetei Rákóczi és a jezsuiták (magyar dokumentumfilm-sorozat, 2003) (8')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió „Te benned bíztunk eleitől fogva...” A református egyház félórája</p> <p>13.50 / HBO Tűzszekerek (angol filmdráma, 1981) (123')</p> <p>15.20 / Duna Tv Alternatív pedagógiák, 5/1. rész (magyar dokumentumfilm-sorozat, 2004) (48')</p> <p>20.25 / Duna II. Autonomia Férfiak éváda (francia-tunéziai játékfilm, 2000) (117')</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>6.30 / ATV „Nem csak kenyérről él...” Isó Dorottya evangélikus lelkész: Az Isten Báránya (Jn 1,29) (10')</p> <p>7.25 / Duna Tv Élő egyház (ism.) (26')</p> <p>13.55 / m2 A nemzet könyvtárának kincsei 17. rész (10')</p> <p>15.20 / Duna II. Autonomia Törödékek (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2001) (21')</p> <p>18.00 / Bartók rádió Kulturális történet. „Halottak hangja”, 1. rész (30')</p> <p>21.55 / PAX (premier) Ötven éve Isten szolgálatában A biatorbágyi Magyar Belmisszió története (26')</p>	<p>8.40 / Duna II. Autonomia Kalotaszegi táncok (1993) (18')</p> <p>12.00 / Bartók rádió Bach: h-moll mise Vezényel: dr. Kamp Salamon.</p> <p>13.10 / PAX Alpha-kurzus. Hogyan lehetek biztos a hitemben? (47')</p> <p>13.55 / m2 Magyar főúri paloták Bécsben 12. rész (50')</p> <p>14.05 / Kossuth rádió Arcvonalok Skultéty Csaba publicista (30')</p> <p>18.00 / Hallmark Vissza a gyökerekhez (amerikai romantikus dráma, 2005) (90')</p> <p>20.00 / PAX Mit ér az ember, ha filmrendező? Bacsó Péter (34')</p>	<p>7.30 / Rádió C (FM 88,8) Evangélikus félóra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében</p> <p>12.20 / Duna Tv Isten kezében (26')</p> <p>14.40 / mtv Egri csillagok (magyar történelmi film, 1968) 1. rész (65')</p> <p>15.55 / mtv Egri csillagok (magyar történelmi film, 1968) 2. rész (82')</p> <p>21.20 / Duna Tv A hídember (magyar játékfilm, 2002) (140')</p> <p>21.35 / tv2 Rokonok (magyar film, 2006) (87')</p> <p>21.45 / mtv Vadászat angolokra (magyar történelmi film, 2006) (84')</p>	<p>8.30 / Civil rádió Evangélikus félóra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében</p> <p>9.55 / mtv Evangélikus magazin A virágvasárnapi műsor az új pestszentlőrinci oltárképet mutatja be, valamint beszámolót láthatunk benne az evangélikus gimnáziumok nyiregyházi kórustalálkozójáról is. (30')</p> <p>11.00 / mtv és m2 Virágvasárnapi evangélikus istentisztelet. Közvetítés a kelenföldi egyházközségből. Igét hirdet dr. Joób Máté igazgató lelkész. (60')</p> <p>12.00 / Duna II. Autonomia Istentisztelet (60')</p> <p>12.15 / Duna Tv Élő egyház (26')</p>

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
 EvÉlet on-line: www.evelet.hu
 Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Nyomdai előállítás: Egri Nyomda Kft.
 3300 Eger, Vincellérskola u. 3.
 Felelős vezető: Kopka Viktor vezérigazgató

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24.
 Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
 Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa
 (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár
 (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitalis Judit
 (judit.vitalis@lutheran.hu).

Árusítva a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK)
 INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor
 (sando.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár
 Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervező-
 szerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence
 (bence.nagy@lutheran.hu). Főmunkatárs: Gazdag
 Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu).

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautal-
 ványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre
 2585 Ft, fél évre 5170 Ft, egy évre 10340 Ft, szomszéd-
 os országba egy évre 35 100 Ft (137,5 euró), egyéb
 külföldi országba egy évre 41 000 Ft (161 euró).

Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat
 tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, el-
 lenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Rovatvezetők: Hafenschers Károly (kf) – Ige-hir-
 dető (karoly.hafenschers@lutheran.hu), Kendek K.
 Péter – Oratio oecumenica (peter.kendek@luther-
 an.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem
 (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal –
 A vasárnap igéje (antal.veghegyi@lutheran.hu).

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küld-
 dünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a
 megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő del-
 utáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel
 összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztet-
 tet) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben
 küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu,
 a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-
 1228; 20/824-5518, fax: 1/486-1229. Felelős kiadó:
 Kendek K. Péter (peter.kendek@lutheran.hu).

1 133130 208103